

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK
0430 2920

VERZAMELDE POËZIJ.

VAN

ADAM SIMONS.

Te UTRECHT, bij

J. ALTHEER.

MDCCCXXXIV.

getekend by my J: Altheer Utrecht Juny 1834?

P. Simons. D. Simons. J: Altheer J. Simons.

VOORREDE.

Bij het overlijden van onzen Vader, waren reeds de gedichten afgedrukt, die hij meende in dezen bundel te verzamelen en uit te geven. — Bekend met zijn voornemen, om later ook de andere gedichten te vereenigen en in het licht te geven, hebben wij gemeend, dezen thans, met de vorigen, in den zelfden bundel te moeten bijeenbrengen. — Daar wij alzoo noodzakelijk de gedichten, door ons bijgevoegd, moesten doen volgen op de reeds afgedrukten, is hierdoor eene ſchikking ontſtaan, die wij anders niet zouden gekozen hebben. — Over deze bijvoeging (van bladzijde 115 af) zouden wij verder niets heb-

ben

ben te zeggen, wanneer wij ſtellig verzekerd waren, dat onze Vader later ook zou gegeven hebben, de vertaling van een gedeelte der Georgica *van* Virgilius, *zoo als wij dit van de overige ſtukken weten. Hierom hebben wij lang in twijfel geſtaan, of het ons vrij ſtond, deze vertaling in de verzameling op te nemen; wij zijn er eindelijk toe overgegaan, omdat wij meenden, dat dezelve noch te kort deed aan den oorſpronkelijken zanger, noch aan den vertaler, en omdat onze Vader, met weinige anderen, van de meeste der hedendaagſche Nederlandſche dichters, ook daardoor onderſcheiden was, dat de lezing der ouden, tot zijne vorming had bijgedragen; — hij was niet der meening toegedaan van ſommigen, die het vernuft zoo veel uitgebreider rekenen, naar mate de kennis meêr bekrompen is.*

Wij hadden eerst gemeend, achter deze gedichten, eenige aanteekeningen te voegen, tot opheldering van eenige zaken, die welligt voor ſommige lezers minder verſtaanbaar zullen zijn, vooral in het eerſte en laatſte ſtuk van dezen bundel. Wij hebben nogthans dit voornemen laten varen, om vele redenen, waarvan de

twee

twee volgenden echter de voornaamſten zijn: dat die aanteekeningen te breedvoerig moesten wezen, indien zij aan het doel zouden beantwoorden: en dat wij niet langer de uitgave dezer verzameling wilden vertragen.

Wij moeten hier bijvoegen, dat deze bundel de geheele dichterlijke nalatenſchap bevat, welke aan het algemeen zal worden overgegeven; — wij zullen later de verhandelingen openbaar maken, die voor den druk beſtemd waren.

Onze voorrede zou geëindigd wezen, wanneer wij niet geloofden deze gelegenheid te mogen gebruiken, om aan den dierbaren afgeſtorvenen de openlijke hulde te brengen onzer dankbaarheid en innige droefheid. De beoordeeling zijner verdiensten moeten wij aan anderen overlaten; doch het zal den kinderen niet kunnen ten kwade geduid worden, dat zij gaarne voor het algemeen erkennen, hoe veel zij hunnen vader hebben te danken, en hetzelve willen doen deelen in de achting aan hem verſchuldigd, die door zijne betrekkingen in de Maatſchappij en zijne ſchriften, een openbaar perſoon was.

In

In liefde en zorg voor zijne kinderen is hij zekerlijk door weinigen geëvenaard, en kan hij door niemand ooit worden overtroffen, — de eerbied voor de onderlinge betrekkingen onzer ouders verbiedt ons, daaromtrent eene getuigenis af te leggen, die (de diepe rouwe onzer goede Moeder zegt het ons) beneden de waarheid zou moeten blijven. Geene opofferingen, geene ontberingen, geene moeiten waren hem te groot, wanneer zij onze belangen konden bevorderen, onze genoegens vermeerderen, of ons geluk verhoogen. Ongedwongen in zijnen omgang met hen, en nog jeugdig in zijne manier van wezen, bestond er, tusschen Vader en kinderen, geen andere afstand, als die zijner voortreffelijkheid boven hen. Opgeruimd van aard, geestig en kinderlijk vrolijk, was hij, voor ons, tot zijnen dood toe, het aangenaamste gezelschap; — zijne veelzijdige kennis, zijne eigenaardige wijze van menschen en zaken te beschouwen, zijne hooge stemming voor alles wat regt was en waarheid, zijne innige Godsdienstigheid, gaven aan zijne gesprekken altijd eene groote aantrekkelijkheid, dikwijls een' hoogen ernst, en maakten zijn verkeer voor ons zoo nuttig als aangenaam.

In de gezellige kringen, die hij door vernuftige en onschuldige scherts wist te verlevendigen, scheen hij alleen tot vrolijkheid gestemd, onvatbaar te wezen voor droefgeestigheid en ernst, en geen ander doel te hebben, dan die hem omringden te laten deelen in de opgeruimdheid, welke hem eigen was. Doch die hem meêr van nabij kenden, wisten dat zijn geest even vatbaar was voor hoogere aandoeningen, dat, geene zwaarmoedigheid, maar stille somberheid meêrmalen zijne blijgeestigheid afwisselde, en dat hij, over onderwerpen die dit meêbragten, in hoogen ernst, het diep gevoel zijner ziele zoodanig kon uitstorten, dat, wie hem hoorde, door hem werd meêgesleept, in eene verhevener stemming kwam, edeler gewaarwordingen bij zich voelde opgewekt, en betere voornemens vormde.

Spotternij mogt hij in anderen even gaarne, als hij er zich zelven aan overgaf, maar had er een' afkeer van bij zaken, wier heiligheid geene spotternij gedoogde, wier gewigt die onwelvoegelijk maakte, of wier rampspoedige gevolgen hij meende, dat dezelve behoorden uit te sluiten. Met wandaden, ondeugden en gebreken, hoezeer deze veelal eene belagchelijke zij-

zijde hebben, ſpottede hij nimmer, maar verhief zich tegen dezelven met kracht, en ſomtijds met die hevigheid en bitterheid, welke zijne hooge afkeuring en diepe verachting te kennen gaven.

In zijne gedichten, die de getrouwe uitdrukking waren van zijn innig gevoel, daalde hij dan ook zelden af van den hoogen toon, dien eene verhevener ſtemming hem ingaf; — over de meesten is een waas van droefgeestigheid verſpreid; — velen bewijzen zijnen onveranderlijken afkeer van al wat laäg is en onedel, getuigen van zijne zucht voor regt en waarheid, en van zijnen diepen eerbied voor het Hoogſte Wezen, en den weldadigen Stichter van onzen heiligen Godsdienst. *Voor heiligſchennis zou hij het gerekend hebben, de edele kunst te misbruiken, om dartelheid en zinnelijke driften te ſtreelen, of haar tot eene dienaresſe te maken van vleijerij en logen.*

Niet minder kwam deze zijde van zijn' aard en aanleg uit bij zijne leerredenen, waarvan hij vooraf nooit iets opteekende, zich geheel vertrouwende aan het diep beſef, dat hij had van de verheven waarheden, die hij moest ver-

verkondigen; — hij ſprak dan met die waardigheid, welke het hoog belang der zake vorderde, met dat vuur, hetgeen alleen door de innigſte overtuiging kan worden ontſloken, met dien aandrang en die overreding, welke aan ieder' kanſelredenaar moeten ontbreken, die bij anderen wil opwekken vrome gezindheden, welke hij zelf mist.

Die door de banden des bloeds aan hem verbonden waren, hebben immer bij hem de teederſte liefde gevonden, welke hij betoonde in alles, waarmede hij hun leven kon veraangenamen, of hun leed kon verzachten.

Dierbaar is hem het land geweest zijner geboorte, zoo als dit was op te merken in zijne geſprekken en zijne ſchriften, het zij hij deszelfs rampen beweende, of zijn beleedigd gevoel luide in bittere klagten aanhief, over de verongelijkingen hetzelve aangedaan; het zij hij de dwaasheden betreurde zijner natie, of hare voortreffelijkheid vereerde, bij de herinnering aan de roemrijke dagen der vaderen; het zij hij waarſchuwde tegen verbastering en vreemde zeden, of het goede verhief, dat ons nog is overgebleven.

Wat

Wat hij voor zijne vrienden, wat hij voor zijne leerlingen geweest is, mogen zij zelven getuigen; — maar wij kunnen van onzen Vader verklaren, dat hij niemand zijn' vriend noemde, wien hij niet hartelijk genegen was, wien hij niet gaarne dienst deed, in wiens rampen hij geen innig deel nam, en in wiens geluk hij zich niet even zoo zeer verheugde, als hij deszelfs belangen trachtte voor te ſtaan, waar hij ſlechts kon; — maar wij kunnen verklaren, dat zijne leerlingen hem lief waren, dat hij zich aan hen hechtte met zijne geheele ziel, dat hij geene moeite ontzag, die hunnen ſpoed kon bevorderen; gaarne ging hij met hen om, en zoo velen, als hij in zijn huis ontving, vonden er nooit den ſtroeven meester, die zorgvuldig den afſtand wenschte te bewaren, maar den ongedwongen vriend, die een levendig deel nam in alles, wat hun betrof, die zich niet alleen de dagen zijner jeugd wist te herinneren, maar zich ook gemakkelijk nog in dien leeftijd verplaatste.

Doch binnen den kring dezer betrekkingen bepaalde hij zijne goedwilligheid niet, die hij uitbreidde over allen, die met hem in aanraking kwamen; — wie in nood was, wie veron-

ongelijkt werd, wie hulp behoefde, kon verzekerd wezen van zijn medelijden, zijne onderſteuning, zijne hulpvaardigheid. De genoegens waren hem vreemd die hij niet kon deelen met anderen, maar, wat hun aangenaam was, ſtond hij gaarne aan hen af, kennende geen hooger geluk, dan vreugde rondom zich te verſpreiden. — Zijne kinderlijke goedaardigheid, die hij zelfs tot aan de dieren uitſtrekte, welken hij gaarne weldeed, belettede echter niet, dat hij in hooge verbolgenheid dengenen tegenſtond, die waarheid verkrachtte, onregt pleegde, of hem en de zijnen moedwillig verongelijkte.

Opregt van aard, verzweeg onze Vader zijne meening zelden, en ontveinsde die nooit, hetgeen hem wel eens minder aangenaam maakte, vooral aan hen, wier inborst, in dit opzigt, te veel van de zijne verſchilde. Doch ook omgekeerd, kon hij zich niet hechten aan de vreesachtigen, die zelden voor hun gevoelen durven uitkomen, en kon hij in het geheel niet verdragen de geveinsden, voor wie de ſpraak eerder een middel is, om hunne gedachten te verbergen, dan om dezelven mee te deelen; of dezulken, die, bij de voorzigtige af-

afgemetenheid hunner woorden, den schijn aannemen van naauwgezette vroomheid, om bij de menigte in' zekere reuke te komen van heiligheid. — Niet minder dan van deze huichelarij, had hij een' afkeer van die rustelooze bedrijvigheid van sommigen, welke zich bij voorkeur mengen in de aangelegenheden van anderen, ongeroepen als raadslieden optreden, gaarne de neteligste zaken vereffenen, om daardoor eenig gezag of invloed te verkrijgen, en om te voldoen aan hunne zucht naar den roem van wijsheid en geslepenheid, die niet zelden hunne eerlijkheid verstrikt.

Verre verwijderd van alle aanmatiging, liet hij zich nimmer iets voorstaan, noch op den rang, noch op de verdiensten, die hem boven anderen mogten onderscheiden. Gemeenzaam met zijne minderen, wist hij, zonder zijnen stand uit het oog te verliezen, tot hen af te dalen, en zijne meerderheid te verbergen; — vertrouwelijk ging hij met zijne gelijken om, en in de hoogere kringen, die hij noch najoeg, noch ontliep, was het aan zijne ongedwongenheid te zien, dat hij daar zich niet anders wenschte te vertoonen als hij was, om zoo veel meêr te behagen, of door laagheid van de aan-

aanzienelijken gunsten af te bedelen, die hem dan ook niet te beurt vielen.

Weinige behoeften had hij voor zich zelven; — kleinigheden konden zijne genoegens verhoogen; — in zijn vreedzaam gezin, kon hij de rampen dezes levens, en de woelingen der wereld gemakkelijk vergeten; — daar vond hij zich, bij ſtille letteroefeningen, in het beſef, van zijn eigen meester te wezen, gelukkig door de liefde van de zijnen, en dankte God die hem rijkdom gaf noch armoede, maar hem voedde met het brood zijnes beſcheiden deels. Van daar de onafhankelijkheid van geest, die hem eigen was, zoo wel in zijn gedrag als in zijne beſchouwingen, — hij kon het zijn' vriend van der Woordt *nazeggen:*

Trotsch was nimmer mijn hart: 'k smaadde mijn' broeder nooit,
schoon hem 't grillige lot kaarger dan mij beschonk:
schoon, nog minder dan ik schitterend, hij 't toneel
dezer waereld betreden moest.

Maar

Maar niet laag ook dit hart: 't buigt voor geen' sterfling zig,
schoon hem 't grillige lot ook millioenen schonk';
schoon hij groot in gezag, machtig in heerlijkheid,
schoon hij erve enes konings zij.

Amsterdam, 15 Junij 1834.

P. SIMONS.
D. SIMONS.
G. SIMONS.

OVER

DE NATUUR EN NATUURKENNIS.

(Eene voorlezing, in het Natuurkundig Gezelschap, te Utrecht, den 10den Februarij, 1832.)

Het is vooral op tweederlei wijze, dat men de Natuur kan beschouwen.

Hare verschijnselen te ontleden; elk derzelven afzonderlijk na te gaan; de krachten, die hen voortbrengen, op te sporen; den gemeenen band te vinden, welke sommigen vereenigt, om ze daarna tot zekere klassen terug te brengen; — zie daar de wetenschappelijke wijze der beschouwing.

Deze heeft aanleiding gegeven tot die groote afdeelingen, waarin de kennis der Natuur, als in zoo vele vakken, wordt gescheiden; afdeelingen, die wel vele punten van aanraking met elkander hebben, doch in aard en strekking nogtans onderling zoo zeer verschillen, dat derzelver grenzen duidelijk zijn te onderkennen en als van zelf worden aangewezen.

Het is met haar, als met de verschillende stralen, waarin het licht zich deelt. Zij zijn allen, door kleur en eigen-

fchappen, onderfeheiden, offchoon zij vereenigd, één geheel vormen en in het licht zelve zijn begrepen.

Gansch anders is de befchouwing van den Dichter. — Opmerkzaam waarnemer van de Natuur, tracht hij evenwel niet, zoo als de Wijsgeer, hare verfchijnfelen te fchiften; het wezenlijke af te fcheiden van het toevallige en de wetten te bepalen, die dezelven regelen. Hij neemt het geheel op, zoo als het zich voordoet en vertoont voor zijne oogen.

Bij de overeenkomften, die hij opmerkt, zoekt hij niet angstvallig naar de gelijkheid der oorzaken, om de verfchijnfelen met elkander te vereenigen en onder één gezigtpunt te brengen; — de geheele Natuur is voor hem één; — de bloemen, op het veld, en de ftarren, aan den hemel, zijn hem voorwerpen van dezelfde befchouwing en verwekken in zijne ziel gelijkfoortige gewaarwordingen.

De Wijsgeer tracht zich te plaatfen, *buiten* de Natuur, om haar te meten. Hij zoekt, zich van haar af te fcheiden, om zoo veel juister te oordeelen. Hij poogt, tot het wezen der dingen door te dringen, onafhankelijk van den bijzonderen indruk, dien zij op hem maken.

De Dichter daarentegen plaatst zich *in* de Natuur; — gaat, bij zijne befchouwing, liefst uit van zich zelven en ziet de verfchijnfelen, in verband met zijn eigen wezen. — Van daar, dat hij ook het onbezielde bezielt; doet bewegen; leven en aandoeningen daar aan toefchrijft, gelijk hij die ontwaart bij zich zelven.

Deze

Deze wijze, die zekerlijk de eenvoudigfte is en gemakkelijkfte, is ook de oudfte. — Wie twijfelt 'er ook aan, dat wij aan de dichters te danken hebben de eerfte kennis van de Natuur en van de werking harer verfchijnfelen?

De taal, die de vroegfte denkbeelden van het voorgeflacht bewaarde en ons dezelven zou doen kennen, wanneer ook alle andere getuigenisfen ontbraken, geeft ons hier het bewijs van die oudfte en dichterlijke voorftellingen, welken wij nog uitdrukken, offchoon zij zelve, bij ons, voor meer wijsgeerige zijn geweken. — Zoo zeggen wij nog: *de avond valt; de wind fteekt op; gaat liggen; de zee is verbolgen; het land nadert* en dergelijken. —

Maar men zou zich zeer vergisfen, zoo men uit de grootere naauwkeurigheid van het onderzoek wilde befluiten, tot het meer voortreffelijke en verhevene, dat de befchouwing van den Natuurvorfcher altijd zou onderfcheiden, boven die van den Dichter.

Waar de Wijsgeer de wetten, bij de verfchijnfelen, tracht te vinden en, zoo mogelijk, tot de tweede oorzaken op te klimmen, daar verheft zich de Dichter tot de eerfte Oorzaak van alles, wat beftaat.

Is de Natuur voor den Wijsgeer eene groote werkplaats, waar in hij de werktuigen en hunne bijzondere deelen wil aandachtig gadeflaan, om zich te kunnen verklaren, *hoe* de bewegingen van het eene op het andere worden overgebragt; — voor den Dichter is zij de tempel des Allerhoogften, waar Gods mogendheid luide wordt gepredikt.

Terwijl de Natuurkenner den aard des blikſems zoekt na te ſporen en de middelen tracht te vinden, om zich voor zijne vreesfelijke uitwerking te beveiligen; — is de donder voor den Dichter eene ſtemme uit den hoogen, die de majesteit des Almagtigen aan het ſidderend menschdom verkondigt.

Hoe zeer nu ook de beſchouwingen van den Dichter en Natuurkenner aanmerkelijk uit één loopen en onderling zeer verſchillen, zijn zij evenwel van elkander niet zoo onderſcheiden, dat zij geene overeenkomsten zouden opleveren en wij hier aan geene overgangen mogen denken.

Het alleroudſte en tevens verwonderlijkſte gedicht, dat wij kennen, het boek, *Job* geheeten, is ons een ſprekend bewijs van het tegendeel; — en, om van veel later tijd eenig voorbeeld op te noemen, als *Virgilius* den landbouw bezingt en *Lucretius*, in zijne edele poëzij, de verſchijnſelen der Natuur beſchrijft, naderen zij dan niet het wetenſchappelijke, — houden zij zich dan niet geheel met hetzelve bezig? — — en daar, waar *Herſchel* zijne peilingen des hemels, bij het onmeetbare dier uitgeſtrektheid, moet ſtaken, gaat de beſchouwing van den Natuurvorſcher in eene dichterlijke over.

Het is, in dezen kring, veelal gebruikelijk, de redenen, door voorbeelden en proefnemingen duidelijker te maken. — Voor de eerſte reize, hier het woord voerende, wil ik gaarne die gewoonte volgen en zal het geſprokene zoeken op te helderen, door de proeve eener dichterlijke beſchouwing van

De Natuur en Natuurkennis,

een Leerdicht, verdeeld in twee zangen.

EERSTE ZANG.

Verhef u, ô mijn geest! al lang genoeg gefoold,
Al lang genoeg gefufd en rust'loos omgedoold,
U lang genoeg gepijnd, met and'ren 't leed gedragen,
En 't lijf 'er na gezet, om Nederland te fchragen! —
Wat baat de vroomheid toch, die 't Vaderland bemint?
Zoo loosheid wordt beloond en deugd geen voorfpraak vindt.

't Is beter, moê van 't zien op dwazen, hier beneden,
Het oog gerigt omhoog, de Godheid nagetreden,
Hare ordening befchouwd en eindeloozen duur,
De wond'ren nagegaan en wetten der Natuur.

Wat waagt hij, ongewijd in haar geheimenisfen,
Die haar gewrochten ziet en wil, naar de oorzaak gisfen!
Is hem de werkplaats vreemd, de kracht hem onbekend,
Hij zoekt vergeefs 't verband van haar begin en end. —

Of

Of is het hem vergund, het letterſchrift te lezen,
Die in de letters nooit vooraf werd onderwezen? —
De taal, het teeken, 't woord, den zin bevat hij niet,
Ten zij een's andren oog voor hem die beelden ziet!

Wat waagt ge, ô zanger! dan, van donkerheid omgeven,
Aan mijmering gewoon, in hooger sfeer te zweven!
Of geeft aan 't ſtout beſtaan de nood een grooter kracht,
Waar dieper afgrond dreigt en roekeloosheid wacht? —
Ja! zweef dan moedig voort, hoe moeilijk op te roeijen,
Schoon zwaveldamp en vuur in zwarte wolken broeijen!
Zweef over d'Aetna heen en ſtrijk voorbij zijn' rand,
Waar de oude ſmeltkroes ſtaat, voor 's aardrijks ingewand.

Vergeefs zoekt gij 't geheim hier aan Natuur te ontwringen,
Al tracht ge, Empedocles, in d'oven, na te ſpringen! —
Wie lost hier 't raadſel op, dat aller wijsheid tergt,
En zich in digten rook voor 't menschlijk oog verbergt?

Komt, wijzen onzer eeuw! verſtout u, op te klimmen,
Schoon donderend geloei en ſtorm u tegengrimmen.
Geen fakkel toont u 't pad en de asch bedekt 't geſtarnt,
Waar de ademtogt bevriest en uwe voetzool barnt. —

Wacht

Wacht hier den dageraad; ziet, hoe zijn' blijde ſtralen
Calabrië met goud en gloeijend purper malen;
Mesſina lacht u toe, Palermo's veil'ge reê,
En heel Sicilië, gelegen in de zee. —
Ziet, op haar wijde baan, van ver de kielen drijven,
Italië voorzien en Afrika gerijven; —
Ziet, hooger op, de kust, die Maltha's oever zoomt,
Tot daar, waar de eigen zee voorbij zijn' rotſen stroomt: —
Van 't algezigt verbaasd, mag zich de mensch mistrouwen,
Of, in den hemel, meêr is voor zijn oog te aanſchouwen!

Hier, woont de Almagtige! regeert hij zon en maan,
Hij wandelt, ongekend, hier op den oceaan,
Als, 's nachts, de ſtarren zijn, ter zijner eere, ontſtoken,
En, uit de diepe kolk, de blaauwe vlammen rooken;
Wen de aarde beeft van ſchrik en waggelt heen en wêer,
Het ſtaatlijk loflied hoort voor 's werelds Opperheer,
Als de afgrond angstig zucht, de donder 't al doet kraken,
En lava gloeit en ſtroomt, dat woud en velden blaken!
Knielt neder en aanbidt! hier, hoort gij zijn bevel,
Gij moogt den hemel zien en ſidd'ren voor de hel!

Te rug, ô ſterveling! te rug naar lager dreven,
Neen! 't is u niet vergund, zoo na, bij God te leven!

Ge-

Genoeg is 't, waar gij zijt, dat gij alom Hem ziet,
Al is 't ook, dat gij nooit zijn wonderkracht befpiedt! —
De hoogfte feraf zelf mag dat geheim niet weten,
Dat raadfel, nooit ontvouwd, geeft de afftand, niet te meten;
De Himmalaija rijze op bergen, zonder tal,
Wat fchepfel klimt zoo hoog, dat God bereiken zal! —

Is 't dan vergeefs gelet op 't Goddelijk vermogen,
Natuur, gelijk een boek, gefloten voor onze oogen,
Gefchreven in een taal, te zwaar voor tong en mond,
Waar van nooit eenig brein 't geringfte woord verftond? —
En zij ftichtte ons de fchool, die wijsheid ons zou leeren,
Door fpaarzaamheid en vlijt, ons erfgoed te vermêeren?
Van haar het af te zien, hoe veel zij zaam verêent,
En dubbel wedergeeft, wat zij van and'ren leent? —
Van haar het af te zien, hoe goed zij elk' bejegent,
Daar 't zonnefchijnt op 't veld, en 't op den akker regent? —
Van haar het af te zien, hoe orde, maat en wet
Den vasten regel volgt, door haar eens ingezet?
Hoe zij nooit overijld verdubbelt hare krachten,
Den tijd, voor elk gewrocht, geduldig af wil wachten,
Voor 't kleine en groote zorgt; onmerkbaar veel verrigt,
En, in haar rijk gebied, bewaart het evenwigt.

Neen!

Neen! wat de fluijer ook moog' voor ons oog bedekken,
Haar voorbeeld is genoeg, onze aandacht op te wekken. —
Zij leert ons, hoe zij werkt; hoe fijn zij fchift en weeft,
Hoe 't oude ftâag vernieuwt; hoe 't fterven 't leven geeft. —
Haar fchool verrijkt den geest; brengt waarheid aan en kennis,
Wie hare leer misvormt, ftraft zij voor heiligfchennis.
Hij is haar gunst'ling niet, die 't wijs gebod veracht,
Hare achtbaarheid onteert en ftout haar wet verkracht,
Die zich vermeten durft, haar naar zijn' zin te dwingen,
En roekeloos het waagt, naar de oppermagt te dingen. —

Niet anders ftond weleer Salmoneus naar 't gebied,
Toen Jupiter vergramd hem van zijn' wagen ftiet,
En 't koperen gewelf, dat met zijn magt wou pralen,
Verfmelten deed, als was, in 't vuur der blikfemftralen. —

Hef de oogen op en zie den blaauwen hemel aan,
Der ftarren vasten loop, op hare onmeetb're baan;
Zoo min, als 't zand der zee, zijn ze allen op te tellen,
Geen vleugelen beftaan, haar immer na te fnellen! —
Zij houden maat en ftreek, gelijk een vog'lenheir,
Gefchaard in orde, trekt, verre over land en meir,
En wemelt voor 't gezigt; — daar 't fchijnt, in hooger dreven,
Te hangen in de lucht en met haar voort te zweven. —

Ver-

Verbaast der ſtarren tal, heur pracht en majeſteit,
Wat ons nog meer verbaast is haar beſtendigheid!

Nog zien wij de avondſtar; — zij praalt met d'eigen luister,
Zoo als haar Adam zag, toen de eerſte dag werd duister.
Zij komt, ter zelfder uur, zoo als zij, eeuwen, plagt,
En houdt, gelijk voorheen, nog even trouw de wacht! —
Vertraagde ze ooit in dienst, is 't, dat zij minder flonkert,
Veroudert haar gedaante, of is haar oog verdonkerd? —
Haar gang behoeft geen ſteun; nam, door den tijd, niet af,
Haar voorhoofd draagt nog 't merk, dat God haar eenmaal gaf; —
Nog even fonkel nieuw, als waar' zij zoo geboren,
Mogt volk bij volk vergaan, geen magt kon haar verſtoren!
Wat deerde haar 't geweld, der reuzen felle ſtrijd,
Der rijken ommekeer, — verwoesting wijd en zijd? — —

't Heerschzuchtig Babel mogt op zijne muren brallen,
De tijd ontzag het niet en ſloopte zijne wallen.
Carthago zonk in puin, door Rome's ijz'ren hand,
Belaagd en uitgemoord, meêdoogenloos verbrand;
En de achtb're wereldſtad, zoo trotsch op haar gevaarte,
't Inhalig Rome zelf ſtortte in, door eigen zwaarte!

Maar

Maar wat ooit de Almagt wrocht braveert der eeuwen duur,
Behoudt denzelfden form, verordend door Natuur!
Geen wuftheid fpoort haar aan, haar kind'ren te verkleeden,
Haar zin vraagt naar geen' tijd van gist'ren en van heden;
't Blijft altijd, zoo als 't was, in 't metenloos heelal,
Zoo als onze oogen 't zien, 't ook namaals wezen zal.

Zie, zie der bijën zwerm, die vlijtig honig gâren,
Zij gonzen door de lucht, en trillen, als de fnaren;
Men zwiert 'er heen en weêr en draagt elkanders last,
Heur balfemgeur verkwikt; de reuk gaat hier te gast.

De leliën des velds doen ons in weelde baden,
Onze oogen zien zich blind aan heure feestgewaden!
Wie noemt den rijkdom op, den luister, hier verfpreid?
Geen koninklijke praal haalt bij die heerlijkheid!

Och! waan niet, trotfche mensch! dien fchat, u afgebedeld!
Als waar Natuur verrijkt, door uw vernuft veredeld;
Als had der bijën teelt geleerd van uw verftand,
De kluizen nagemaakt, vervaardigd door uw hand!
Als waar' 't eens uw beleid, in zilverheld're plasfen,
De blanke leliën zoo hagelwit te wasfchen!

Neen!

Neen! eer uw voorzaat kwam, was de aarde alreeds getooid,
Der bloemen fchitt'rend kleed, gekleurd en rijk geplooid;
De hoek der bijëncel voor haar reeds afgemeten,
En heur bedrijf bepaald, eer menfchen 't konden weten!

Neen! wat uw hoogmoed droome, al lang zijt gij vergaan,
Wanneer 'er leliën nog op uw grafplaats ftaan!
Dan zwiert der bijën zwerm, zoo lustig, als te voren,
Maar gij moogt heur gegons dan in uw' flaap niet hooren! —
Wat was, dat is en blijft, al zijt ge op aard niet meêr!
Wat van uw' voorzaat kwam, laat ge aan uw' nazaat weêr!
Natuur bewaart haar' ftand; geen wisfeling doet beven,
Zij leert ons duurzaamheid en predikt eeuwig leven.

TWEEDE ZANG.

Nog eens, ô geest! uw oog gerigt op wijder kring,
Geef andermaal u toe aan zoete mijmering.
Zing, wat Natuur vermag, wat zij verleent aan de aarde,
En mildelijk bedeelt, wat zij eerst vlijtig gaarde!
Haar zorg verzuimt geen' tijd; geen dag, geen uur, geen ſtond,
Die haar in diepe rust, haar kracht ooit werkloos vond.

Wanneer de leeuwrik klimt en gaat zijn' wildzang kwelen,
De harde kluit ontdooit en zoeler lucht komt ſtreelen;
De blijde vogelen verlaten 't ver gewest,
En de ooijevaar verſchijnt en vindt zijn oude nest: —
Dan gaat de feesttijd in, wanneer de ſtille dalen
Weêrgalmen van den zang der lieve nachtegalen.

De

De krokus fchuilt niet meêr, in zijne looverhut,
Geen bloem verkleumt van koud', voor noordewind befchut.
De knoppen botten uit en maken groene boomen,
De dauw trekt over 't veld, en doet het aardrijk ftomen.

Het vee, zijn voeder zat, verlaat de muffe fchuur,
En huppelt in de weide en dartelt met Natuur.
Dan zwerven, rijk gekleurd, de vlinders heen en weder,
De wind voert hen omhoog, zij drijven, als een veder,
En mensch en dier verjongt, vergeet den bangen ftrijd,
En hagel, fneeuw en ijs, en guren wintertijd.

't Is al in rep en roer! het landvolk druk aan 't ploegen;
Wat koutte, bij den haard, is lustig, onder 't zwoegen.
Wel hem! die dan Natuur, in elk verfchijnfel eert,
't Gewoel der ftad ontwijkt en, bij haar, wijsheid leert!

Zoo leert geen fomb're lamp, al ftraalt ze in donk're hoeken,
Dat geeft geen letterfchat, gehaald uit duffe boeken!
Misgun hem d'arbeid niet, wien nooit Natuur bekoort,
Die 't oude perkement, gelijk de worm, doorboort,
En, ftomp van ziel en zin, tracht, de oudheid op te delven,
En praalt met wetenfchap, uit kelders en gewelven!

Neen!

Neen! op het vrije land, alwaar Gods adem zweeft,
De mensch zich toebehoort, en voor zich zelven leeft,
Dáár wacht hem ſtil gepeins, en, ziende uit eigen oogen,
Wijst hem Natuur alom haar wonderlijk vermogen. —
Hoe meêr hij van haar leert en haar bedrijf beſpiedt,
Hoe meêr verſchijnſels hij uit één beginſel ziet. —

Elk ligchaam, groot of klein, dat hij ziet nederdalen,
Valt, naar dezelfde wet, die doet planeten dwalen.
't Is, naar dezelfde wet, als 't onderling verband
Der hemelbollen keert en neemt een' and'ren ſtand;
En hoe verſchijnſels ook, in aard, zijn onderſcheiden,
Uit ééne wet nogtans, zijn velen af te leiden.

De warmte, die hem ſtreelt; het licht, dat hem beſtraalt;
De ſteen, die 't Noorden wijst en 't ijzer naar zich haalt;
De wrijving, die hem ſchokt en vonken weet te trekken,
Den blikſem, in zijn' aard, door *Franklin* deed ontdekken;
De zuil, die *Volta* gaf, op de eigen wet gegrond;
En *Oerstedt's* nieuwe leer en wonderlijke vond:
't Is één beginſel ſlechts, waar uit zij allen werken,
En hem doet, bij Natuur, de eenvoudigheid bemerken;
Weldadig in bedrijf, nooit uitgeput in kracht,
Verheven is haar doel en grenzenloos haar magt!

Wat

Wat immer naar zich trekt en van zich afftoot tevens,
Zie daar het groot geheim; 't begin en 't eind des levens!
De groei van mensch en dier, de wasdom zelfs der plant
Gaat, door die krachten voort, beſtuurd door hare hand;
De voeding, die hen ſchraagt; — 't verouderen en 't ſterven
Hangt van die krachten af, in 't nemen en in 't derven.

ô Wond're zamenhang van eendragt en van ſtrijd!
Gelukkig evenwigt! ô slinger van den tijd!
Die 't heerlijk raderwerk beſtendig doet bewegen,
En aller uur bepaalt en allen is ten zegen!

Ten zegen ook voor hem, die, 's werelds onrust zat,
Geen hertred wenſchen zou, op 's levens moeilijk pad,
Al bood Golconda zelf hem al zijn rijke ſteenen;
't Is lang genoeg geſchreid; zijn oog kan niet meêr weenen!
Hij krimpt, en kruipt, en leunt op zijn getrouwen ſtaf,
Voor hem de laatſte vriend, die hem verzelt naar 't graf! —

Al de and'ren zijn niet meêr en naast zijn zijd' bezweken!
Hij vindt een nieuw geſlacht, dat niet met hem kan ſpreken!
Hij kucht, en zucht, en zwijgt en hijgt uit volle borst,
Zoo beeft geen riet, als hij; als heerschte 'er felle vorst! —

Zijn

Zijn hoofd gestadig schudt, zijn mond gedurig mommelt;
't Geheugen hem begeeft; de goede grijsaard dommelt; —
De rimpels, die hij draagt, zijn, met zijn' achtb'ren baard,
De levendige verw en kunst van *Rembrandt* waard!
Maar ach! 't is 't droevig beeld, dat wijsheid ons kan leeren:
De mensch is stof en moet tot stof eens wederkeeren!

Wat baat de sluijer toch, als 't weefsel niet meêr dekt,
Voor wind, noch regen hoedt, — gescheurd is en bevlekt!
Als 't hulsel, door de mot, geknaagd is en doorvreten,
Geen enk'le draad meêr houdt, verouderd en versleten!

Zoo sloopt de herfstwind ook en schudt de blad'ren af,
Zij zijn niet, als weleer, toen hen de lente gaf!
Gekrompen en verschroeid verdwijnen ze uit het leven,
Om voedsel aan den grond en nieuwe kracht te geven. —

Verheven wetenschap! die ons Natuur ontvouwt,
Haar krachten en bedrijf, hare ordening beschouwt.
Geen kennis, leer of kunst mag bij uw' luister halen,
Geen meêr, dan gij, verdient, met de eerekroon te pralen! —

't Is hemel, aarde en zee, met wat daar onder woont,
Dat gij tracht na te gaan, dat uwe vlijt beloont.

't Is 't mateloos heelal, zoo ver wij menfchen 't kennen,
Dat u en dichters voegt, vermetel door te rennen!

Of is 't geen hooge vlugt, als gij ten hemel fnelt,
De ftarren voor u roept en heure fchreden telt?
Is 't u geen hooge vlugt, den aardbol om te trekken,
Door 't meetfnoer, naauw bepaald, zijn lengtemaat te ontdekken?
Is 't u geen ftout beftaan, wanneer de noordftorm loeit,
Dat gij met raderen door hooge baren roeit,
Of veilig, als een zwaan, fier op haar witte pluimen,
De holle zee doorklieft, dat hare golven fchuimen?
Is 't u geen ftout beftaan, als gij door de aarde boort,
Een vroeger wereld vindt en in haar doodflaap ftoort?

Wat is 'er van uw vlugt, voor 't nakroost niet te wachten!
Als gij 't verband ontdekt van wetten en van krachten,
Verordend door Natuur, wat nog onze eeuw niet vond,
Wat *Huijgens* niet vermoedde en *Newton* nooit verftond. —
Wanneer 't, in later tijd, den wijsgeer wordt gegeven,
Te kennen 't eerst begin, de vroegfte kiem van 't leven!
Als 't u Natuur vergunt, haar werkplaats in te treên,
Door held'rer glas te zien; met fcherper vlijm te ontleên; —
Als ge eens de grondftof weet; — men durft 'er naauw van reppen!
Wat groeit en adem haalt, met eigen hand te fcheppen;

Te

Te geven leliën; aan rozen hare kleur;
Aan heilzame artſenij haar groei, en kracht en geur! —

Zwijg, zwijg, laatdunkendheid! zoo werd de mensch verbasterd,
Al vroeg, door de eigen zucht, de Almagtige gelasterd!
Wanneer verleiding ſprak, bedroog door valſchen ſchijn,
En roemde 't hoog geluk, aan God gelijk te zijn. —

Neen! zoo de kunst al mogt, der ſpinnen web te weven,
Geen' geest, die 't ſtof bezielt, roept zij toch ooit in 't leven!
Neen! wat ooit kunst vermag, dien vormt geen menſchenhand,
Hij 's uit den hemel zelv', aan de engelen verwant!
En weigert, altijd ſchuw, zich zelven te verklaren,
Zijn wording en bestaan aan menschen te openbaren!

Hier, wijzen onzer eeuw! is de eindpaal van 't vernuft,
Hier, zijn wij kinderen; de ontwetendheid, hier ſuft!
De grens der wetenſchap, naar ons verſtand berekend,
Is door d' Almagtigen, hier, voor ons afgeteekend.
Wie overſchreidt haar ooit? — geen voet mag verder gaan,
Neen! al wat eindig is blijft voor dien ſlagboom ſtaan!

Gelukkig, die, door haar, komt tot den hemel nader,
In den Oneindigen vereert den trouwſten Vader,

Die leert, wat hier behoort, tot waar hij hooger komt,
Wanneer zijn oog hier breekt en zijne tong verſtomt!
Als de aarde hem ontzinkt, verre onder zijne voeten,
De goede geesten hem, in blijder oord, begroeten;
Als de Eeuwige verſchijnt, in majesteit en pracht,
Waar bij 't geſtarnte dooft en aller glans is nacht!
Als ſchijn niet meêr bedriegt; de waarheid, vrij van gisſen,
Niet angstig ommedoolt, in 's werelds wildernisſen.
Als zorg hem niet meêr prangt; waar haat, noch afgunst woelt,
Geen tijd hem angstig jaagt; hij geen veroud'ren voelt.
Wanneer hij, naar zijn' zin, gaat, als de vogels, zwieren,
Waar and're werelden haar blijde feesten vieren,
Dáár, als de vreemdeling, begroet wordt en onthaald,
Zoo als geen koning, hier, in vollen luister praalt!

Weg aarde! ontzink mij vrij, waar 't krielt van bange ſlaven,
Die pronken met den rang, bij hun bekrompen gaven;
Die, togtig naar den lof van ijdel handgeklap,
Zich helpen met den ſchijn van ware wetenſchap,
Wier armoê, zoo zij eens den mantel af moest leggen,
De ſleten toonen zou van ſlenters en van eggen!

Weg aarde! die van bloed en droeve tranen druipt,
Waar 't menschdom, als een worm, door 't moeilijk leven kruipt,

Die,

Die, bij den korten duur van dit onrustig leven,
Op veel ons hopen doet en weinig ons kunt geven! —

Laat af, zwaarmoedigheid! die klaagtoon voegt hier niet!
Is de aarde onze eerfte fchool, zij geeft ons 't blijd verfchiet.
't Zij, hier, dan minder goed; hier na, zal 't beter wezen,
Als wij, verhoogd van zin, geen ftorenis meêr vreezen,
En, opgevoerd tot Hem, den Schepper van 't heelal,
Zijn grootheid huldigen, met aller lofgefchal.

Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt.

VIRG.

VERWELKOMING,

BIJ DEN PLEGTIGEN AANVANG DER AKADEMISCHE LESSEN, NA DE WEDERKOMST DER LEERLINGEN VAN DE UTRECHTSCHE HOOGE SCHOOL, UIT HET LEGER.

Uitgesproken, den 10 Oct. 1831.

Met gevoel van blijdschap en dankbare erkentenis, ben ik dit gestoelte opgeklommen, om, volgens het veréérend besluit van den Akademischen Senaat, na de opening onzer Hooge School, bij den aanvang harer letteroefeningen, tot U het woord te voeren.

Het ongewone der plaats, voor deze plegtigheid, ons heuschelijk afgestaan; de talrijke schaar van aanzienlijke mannen en vrouwen, hier opgekomen, en vooral de heugelijke gelegenheid, bij welke ik thans moet spreken; mogen, bij het begin mijner rede, eene verwonderlijke verwarring van gewaarwordingen in mij verwekken: dezelve wijkt nogtans geheel voor de vreugde, op het wederzien van onze vrienden en leerlingen, — maar bovenal van U, voortreffelijke jongelingschap! die, van onderscheiden wapenen, onlangs zijt uit den strijd teruggekeerd!

Gij

Gij hebt, toen de nood het vorderde, vrijwillig de wapens aangegord, tot befcherming van het bedreigde Vaderland. Gij hebt rijkelijk gedeeld in de vermoeijenisfen en gevaren van ons dapper leger, tot handhaving van onze aangerande eer. Gij hebt krachtiglijk mede geholpen, tot beteugeling van den euvelmoed onzer vijanden. Gij hebt van den vorstelijken Veldmaarfchalk en den Opperbevelhebber uwer leger-afdeeling openlijk de loffpraak weggedragen.

De Almagtige heeft U, naar ziel en ligchaam, genadig behoed en wij allen, uwe ouders en vrienden, ja ook geheel Nederland danken den Allerhoogften, voor zijne overgroote goedheid, met eene onuitfprekelijke vreugde!

Uwe langdurige verwijdering van wetenfchappen, letteren en kunften heeft Z. M., onzen geëerbiedigden Koning bewogen, U te vergunnen, derzelver beoefening te hervatten, tot dat de nood des Vaderlands, hetwelk God verhoede! andermaal uwe hulp mogt vorderen.

Thans, van het rusteloos rumoer der wapenen en derzelver hantering terug geroepen, wacht U de ftille beoefening der getuigenisfen van het menfchelijk vernuft, om, na de ontfpanning van de krachten des ligchaams, tot geen minder belang voor het Vaderland, de vermogens van den geest weêr in te fpannen, en, niet omgeven van verminkten en verflagenen, maar van wijzen en geleerden, die tot ons fpreken,

ken, lang, na dat zij zijn geſtorven, voor uwe opofferingen, U dat welverdiënde loon te verſchaffen, hetwelk in hunnen vertrouwelijken omgang is te vinden.

Deze beoefening toch was het, die Rome's grootſte Redenaar tot het waar genot des levens rekende; die ons, in tijden van ſtorm, kan opbeuren; — ons waarſchuwt voor de *Catilina's*, *Cethegen* en andere volksverleiders; en dezulken doet kennen, die, in de algemeene ontſteltenis en brandſtichting van hun vaderland, hunne uitkomst zoeken, om zich zelven te redden en alzoo den brand van hun ontſtoken geweten minder te gevoelen.

Gaarne volbreng ik dan de aangename taak, mij opgedragen door deze geleerde Mannen, om, als voorganger van uwe hooggeachte Leermeesters, U, mijne vrienden! en allen, tot onze Hooge School gekomen, bij den aanvang van ons bedrijf, plegtig toe te ſpreken en onzen welkomgroet te doen hooren.

Het ongewone van dezen gedenkwaardigen dag vordert ook eene minder gewone taal; en offchoon de poëzij mij niet geheel vreemd is, wil ik nogtans geenszins ontveinzen, dat het mij altijd moeijelijk ſcheen, bij eene plegtige gelegenheid, in hare taal, het woord te voeren. Immers hare zinnelijkheid moet zich met de kracht der rede en de welluidendheid van het lied weten te paren, zoo hare zangge-

rig-

righeid, vooral tegenwoordig, het welfprekend Nederland niet zal mishagen.

Het lofdicht, tot de Epifche dichtfoort, of het heldendicht, behoorende, dat ik, ter uwer verwelkoming, op zal zeggen, is verdeeld, in twee afzonderlijke zangen; — van welken de *Eerfte* bevat eene vlugtige befchouwing der tegenwoordige gefteldheid van Europa; een toeftand, die, wanneer wij ons vooral den avond der vorige eeuw herinneren, ons voorzeker weinig kan bemoedigen.

Na dien Zang, zal het orgel ons, voor eene wijl verpoozen, beftuurd door mijn' vriend *Brachthuizer*, die het voor deze plegtigheid over had, zijn onnavolgbaar kunst-talent daartoe aan te wenden, om ons verder te ftemmen voor den *tweeden Zang*, welke geheel aan uwen lof is toegewijd.

Wat mij dan mist, moge die onvergelijkelijke Meester voor ons vergoeden!

En nu, verleent mij, Gij allen, uwe toegevende aandacht, voortreffelijke Leerlingen! zeer aanzienelijke Hoorders!

—

EERSTE ZANG.

Mij lust, op 't heuglijk feest, in 't moedig Vaderland,
Te zingen van onze eer en van der Belgen fchand;
Hoe Nederland getergd, van heel Euroop verlaten,
Europa beven deed, door eigen onderzaten,
En, voor zijn edelst kroost, aan wetenfchap gewijd,
Verdiende lauwren vlecht, gewonnen in den ftrijd.

ô Lang gewenschte dag, na roemrijk zegevieren,
ô Schitterende praal van wapens en banieren!
Gij ftort in 't hart een vreugd, die jaagt door de aders fnel,
De blijde welkomgroet vervangt het bang vaarwel! —

Herdenken wij den tijd, wanneer zoo zonder fchromen,
Europe, in flaap gefust, leefde in de zoetfte droomen;
Het zag alom den vreê, geen voorfpook van gevaar,
Geen' aanval duchtte 't meêr van den veroveraar.

Hij

Hij, wien de Satan hielp, wanneer hij de aard beroerde,
Die, zich alleen ten doel, ons in triomfen voerde,
Lag wereloos geboeid, beroofd van magt en eer,
De hemel duldde op de aard' geen' mededinger meêr!

Gelijk Prometheus moest voor heiligſchennis boeten,
De Caucaſus hem boeide, aan handen en aan voeten,
Geklonken aan de rots, door foltering vermand,
Hem rusteloos de gier verſcheurde 't ingewand:
Zoo deed ook Helena den Aartstiran beteuglen,
Zijn adelaar, verlamd, kon niet meêr overvleuglen!
Weleer der volkren ſchrik en aangebeden God,
Van naberouw doorknaagd, en aller volkren ſpot,
Ging hij ter hellevaart. — Toen hoorden Nereus kolken
Der golven bang geloei, geſtegen tot de wolken,
Als duchtte de Oceaan de wederkomst van 't ſpook,
Zoo 't eens zijn ſtraf ontvlugtte in zwavelgloed en rook!

Ach! van zijn' zwijmeldrank was de aard' nog niet genezen,
Het monster was alleen, zijn aanhang niet verwezen!
Zijn ſmetſtof ſchuilde nog in 't afgelegde kleed,
En zocht zijne offers op, tot aanval weêr gereed!

Getuig 't, verhoerd Parijs! ô broeinest aller kwalen!
Getuig 't, ô gruwelſtad! hoe uwe marm'ren zalen
Weêrgalmden van de taal, ter eere van den held,
Die door Europa was, bij Waterloo, geveld! —
Montmartre kon dien ſmaad, ſchoon namaals nooit verweten,
Voor vriend en nagebuur, noch voor zich zelv' vergeten;
Hij zag nog, uit de hoogte, op heel Europa neêr,
En zon op wederwraak, voor zijn geſchonden eer.

Ach! waarom deed Euroop, toen 't was in zijne handen,
Met onuitbluschbaar vuur, dat Babel niet verbranden?
Geen oog had meêr geſchreid, geen klagt waar meêr gehoord,
En zucht naar rang en goud, in veler borst geſmoord!

Die ſlaven! onbevoegd, om vrijheid te waarderen,
Naauw aan den dwang ontrukt, zich wanende, opperheeren!
Verhieven hunne leer, die, in de hel, bedacht,
De maatſchappij verwoest en orde en wet verkracht!

De ſlang wist, om den boom der vrijheid, zich te kronk'len,
Zij deed der dwazen oog op wrange vruchten vonk'len;
Zij ſprak van waar geluk, dat haar verlichting bood,
En 't arme volk misleid, vergaârde rouw en dood! —

Daar

Daar woelden priesterdwang, en adeltrots en logen,
En vorst en onderdaan, ten kampſtrijd opgetogen! —
Hoe ſpitste zich de list op keur van woordenpraal!
Geene achtbaarheid, of ſtaat ontzag haar lastertaal;
Zij deed haar vloekgeſpan, van regt en grondwet brallen,
Bedacht, altijd vermomd, verdienſten aan te vallen.

Wat deerde haar 't rumoer, verwekt door burgerhaat?
Al keerde de orde ook om, al daverde de Staat.
Zij wist, der dwazen hoop, naar haren zin, te mennen,
Deed, waarheid, trouw en eer verlaten en miskennen.
De vrijheid was haar leus; zij roemde haar gebied,
De regten van den mensch; — van pligten ſpreekt zij niet! —
Nog was 't haar niet genoeg, in letterdruk te ſchenden,
Wat haar bedrog weêrſtond en goddelooze benden;
Zij juichte dweepzucht toe en ſtookte volksgewoel,
En vlamde op goud en rang, altijd haar ſchandlijk doel!

Was 't wonder? dat haar magt den Staat alom beroerde,
Zij 't misdrijf zelf ontzette en in triomfen voerde,
Den Gauler overreedde, in zijn' vermeenden nood,
Te zwaaijen 't zwaard der wraak, te tieren: vrij, of dood!

't Ligtzinnigst volk der aard, door onrust voortgedreven,
Onvatbaar voor geluk van 't huisſelijke leven,
Nog dartel, bij al 't leed, wanneer het moordt en woedt,
Ook als de Seine zwelt van ſtroomend burgerbloed!

Dat volk, Europa's ſchrik en ons ten vloek geſchapen,
Stormt, op de alarmtrom, aan; de noodklok roept: te wapen!
Het uitgehongerd graauw vergâart in talloos heir,
Het ſchuimt van woede en wraak, als een verbolgen meir,
Dat beemden overſtroomt, en vastgeklonken dijken
Doet ſidd'ren voor zijn komst en van hun grond bezwijken!

Zie, zie dien woesten drom, hij trekt afgrijslijk voort,
Door winzucht opgeruid, gehuurd tot gruwelmoord!
De vaan des oproers waait en zwaait haar oude kleuren,
En trekt den ſtoet vooruit, om 't heil'ge te verſcheuren!
Bedwelmd door geur'gen wijn, waar de euvelmoed in plast,
Gaan oude zondaars voor, met hen de jongheid brast!

Hoor, hoor dat dries gewoel! mortier, noch harnas baten,
De woede draaft en graaft de ſteenen uit de ſtraten!
Parijs ſtaat overeind, in bloed en puin verkeerd,
De Majesteit verſchopt, de troon is overheerd!

Zoo

Zoo zien wij, als het ftormt en hagelflag doet klett'ren,
De dennen omgerukt, en 't arme veld verplett'ren.
De landman krimpt van wee, geen halm mag daarvan af,
Hij ftaat verftomd, op 't zien van ftoppels, ftroo en kaf!

Wie dacht niet, dat Euroop zou van dien aanval gruwen,
Dat eereloos geboeft' meer, dan de pest, zou fchuwen?
Wie dacht niet, dat Euroop, zijn vorig onheil moê,
De ftriemen vreezen zou der Franfche geefelroê,
En, uit den flaap des doods, met nieuwe kracht herboren,
Zou naar geen' tooverzang van volksverleiders hooren?

Ach! 't fcheen onze eigen twist, wij deelden in dien ftrijd,
Der Gaulen vrijheidszin bekoorde wijd en zijd;
Die de oppermagt des volks durfde onbeperkt verkonden,
Hoorde, ook in Nederland, zijn' lof, uit duizend monden!

Zoo waar is 't, dat, hoe ook gefchiedenis verhaal',
Wat volksgeweld verwoest, der boozen zegepraal:
De mensch, altijd een kind, en, in zijn' waan, betweter,
Door 't voorbeeld niet geleerd, niet wijzer wordt, of beter!

Toon me, in Europe, een volk, dat niet met Gaulers heult,
Waarbij geen oproer woelt, of 't vuur niet heimlijk fmeult.

Mo-

Monarchen zien we in ſtrijd met eigen onderzaten,
Van de Appenijnen af, tot de eeuwige Karpaten.
Verleid, door de eigen zucht, in elke maatſchappij,
Geſtemd tot éénen zin, vervoerd tot razernij,
Is het dezelfde geest, die overal gaat waren,
En volk bij volk beroert en wapent plunderaren. —
't Is overal de jeugd, die hare ſchool verlaat,
Den grijzen ſtaatsman hoont en oude waarheid haat,
't Is overal de jeugd, die ééne leer verkondigt,
Wat heilig is, onteert en tegen de Almagt zondigt.
Zij brengt het volk te hoop, dat dubble wachten ſart,
Den regterſtoel beſpot en Mogendheden tart,
Dat raast en vraagt om brood, en, wufter, dan de winden,
Zijn eigen goed vernielt, en gaat zich zelv' verſlinden;
Het dringt; — de Majesteit, zijn wederwez'len moê,
Staat van haar' regten af en geeft zijne eiſchen toe!

Zoo zwerft die woelgeest rond, uit d'afgrond opgeſtegen! —
Een vreesſelijker ſpook komt hem, van 't Noorden tegen!
't Is de Engel des verderfs! — Val op uw aangezigt,
Eer u zijn adem doodt, daar hij de wereld rigt!
't Is de Engel des verderfs! — Hij ſteeg den Balkan over,
Waar zijne voeten gaan, vertrapt hij kruid en loover,

En gunt geene artsenij, — hij stapt het leger na,
Angstvalligheid ziet om, — en mompelt: *cholera!*
Verschrikking gaat hem voor, gehuld in graauwen nevel,
Verwoesting volgt hem na, en straft der volk'ren wrevel.

Daar wandelt hij alleen! — Zij vlugten, waar hij komt,
Hij jaagt den doodsangst aan! — de droefenis verstomt!
Één handdruk is genoeg! Wie mag zijn smet ontrennen?
Zij doet den vinger Gods bij de afgestorven kennen!

Betwist zijn' aantogt vrij; hij baant zich zelf een spoor,
En dringt, vergeefs gewaakt! de digtste wachten door!
Al zouden vogels 't gift op hunne vleug'len dragen,
Geen magt weêrhoudt zijn vaart, in 't ingewand te knagen!
Het ingezonken oog en blaauw geronnen bloed
Getuigen, hoe hij slaat, wanneer zijn gramschap woedt!

Waarheen? Almagtige! moet de aarde dan bezwijken,
Verzinken in de zee, door d'overlast der lijken?
Of is haar schoot te naauw, voor 't ongehoord getal,
Dat nog door zwaard en pest rampzalig sterven zal? —

Vergeef 't, Barmhartige! wanneer wij angſtig klagen,
Vergeef 't ons, als de nood U durft naar de uitkomst vragen!
Vergeef 't, ô Majesteit! als wij, door vrees bekneld,
Uw tusſchenkomst niet zien, die 't heil voor de aard beſtelt.

Neen! zend uw' Engel voort! — Wij buigen voor U neder,
Zijn roede wordt de ſtaf, — en Hij de herder weder,
Die 't vreedzaam volk geleidt, als 't onregt niet meêr woelt;
Zoo wijkt uw donder ook, wen de aarde is afgekoeld!

Dan ruilen wij den krans van groene lauwerblâren;
Der helden bloedig loon, voor gele korenâren!
Dan roesten zwaard en ſpeer, rondas en beukelaar,
Het lied des oogsts vervangt 't geſchal der legerſchaar,
Dan hangt de helm in 't loof, waar uit geen bloed zal vloeijen,
En is der tortel 't nest, waar in haar jongen groeijen.

TWEEDE ZANG.

Nog eens de zang hervat, geſtemd op blijder toon,
Gelijk 't der welkomst voegt, bij palm en lauwerkroon!
Nog eens de toon geſtemd, na roemrijk zegepralen,
Dat ons verjongen doet en ruimer adem halen!

De feestzang juiche U toe, U, onverſchrokken jeugd!
Aan 't vaderland gewijd, aan wetenſchap en deugd.
Mij voegt het, daar de vreugde U komt erkentlijk groeten,
En zij ons overſtroomt van 't hoofd tot aan de voeten,
Te wagen van uwe eer, toen, in den hoogſten nood,
Uw arm aan Nederland zijn' dapp'ren bijſtand bood.

Wie zal, Grootmoedigen! naar eisch, uw' lof vermelden,
Wie 't offer uwer deugd, naar zijn waardij, vergelden?
Uw vaderland beſchermd, — gehandhaafd orde en wet!
ô! 't Kind vraagt naar geen loon, dat zijne moeder redt!

Ja!

Ja! 't dierbaar Vaderland is onzer aller moeder!
Wij, uit haar' ſchoot, zijn 't kroost, dat mint, in elk' zijn' broeder.
Wij allen, één gezin van 't eerlijk Nederland,
Verſuften, toen verraad ons dreigde moord en brand;
Toen tegen ons de hel was woedend losgebroken,
Toen wangunst ons benijdde en heimlijk kwam beſtoken,
Door 't dubbelhartig volk, dat met zijne eeden ſpot,
Zich loos altijd vermomt, en ſtraks verzoent met God!

Gij zaagt uw heilig erf van 't ſnoodſte volk beſpringen,
Verlaten, in den nood, door lage hurelingen!
Toen, 't ijzer in de hand, hijgde uw verſtaalde borst,
Met 's vijands ſchuldig bloed, te lesſchen uwen dorst,
En wraak te nemen, voor geleden ſmaad en ſchande,
Waar logen zegevierde en muitzucht knarſetandde.

Gansch Nederland ontwaakte en was de Belgen moê,
Verhief uw moed en trouw, en juichte uw vroomheid toe.
Toen leerde 't eerst de deugd van zijne School waarderen,
En in den leerling, hoog den zin des mans verëeren;
Toen zag 't, in U, zijn kracht, door geen geweld geſtuit,
De zucht voor Hollands roem blonk U ten oogen uit;
Zijn heil, uw grootſte goed, deed rust en weelde U derven,
Om, als 't zoo wezen moest, voor 't Vaderland te ſterven! —

Wat

Wat ziel en zinnen ſtreelt, wat anders U ontroert,
't Gelaat der ſchuwe maagd had nooit U zoo vervoerd,
Als de aanblik van het zwaard! en 't kon uw hart verrukken,
Dat ſtaal, gelijk een bruid, aan uwe borst te drukken!
De donderende ſtem rolde uw' geled'ren door,
Klaroen en bardenzang was ſtreelend voor uw oor!

Daar ſtonden wij verſteend, toen zoon en vader ſcheidde!
De moeder 't kind omarmde en ſtomme tranen ſchreide!
De ſtilte van het graf ſuisde in 't vereënd gezin,
De vreugde ſtapte 'er uit, de droefheid ſloop 'er in,
En 't goede nacht! — vaar wel! — toonde ak'lig in onze ooren,
Zoo als ons 't dof gelui doet bij de lijkbaar hooren.

Herinnert U den tijd, toen 't ſtormde in ons gemoed,
De ſtem van 't Vaderland verwon de ſtem van 't bloed;
Wij zwichtten voor den nood; en heim'lijk zochten de oogen,
Den weedom onzer ziel op 't aanzigt af te droogen.

Och! nimmer keer' die ſtrijd voor kroost en ouders weêr!
Wij bidden 't van U af, — Almagtig Opperheer!
U is 't alleen bekend, hoe zwak, om 't leed te dragen,
We, eerbiedig neêrgeknield, om uitkomst durfden vragen!

Maar

Maar ver van ons de vrees, wij fchromen d'aanval niet,
Zoo 't anders niet mag zijn, en 't weêr de nood gebiedt,
Dan ftrijden wij, met God, voor haardftede en altaren,
En plengen 't fchuldig bloed dier fnoode huichelaren!
Verdreef zijn fchrik hun heir; — zijn arm befliss' den ftrijd,
Die Nederland verhoogt en heel Euroop bevrijdt!

Ja! de Almagt was uw fchild, en veilig U haar hoede,
Die 't offer, dat Gij bragt, U mildelijk vergoedde! —
Wat deerde U hitte en koude, op 't hagchelijke fpoor?
Al kleefde uw tong van dorst: — Gij ftaptet moedig door!
't Was 't vaderland, dat drong, het jeugdig lijf te wagen;
Al daverde de grond, bij zware donderflagen,
Al gonsde ook om uw hoofd de doodelijke fchicht,
Gij waart Oranje trouw, getrouw aan eer en pligt!

Waar is een held, als Hij? — Een Volk ook, Hem meêr waardig,
Dan Bato's edel kroost, ftandvastig en regtvaardig!
Zijn moed klimt, in den ftorm. Wij zijn zijn kop'ren muur,
Geen fpringvloed voert dien meê, — beproefd in 't heetfte vuur!

Europa ftaat verbaasd en flaat zijne oogen neder,
Het vindt, bij Neêrlands volk, der vad'ren grootheid weder,

Dien zelfden moed, die trouw, die kracht en majesteit,
Ook, als de Satan woelt en *Taleyrand* misleidt!

Dat vosfenhoofd mogt loos Monarchen gaan belezen,
Voor 't ingebeelde fpook, der Gaulen magt, doen vreezen,
Al bood zijn gladde tong hun veiligheid en rust,
Door zoeten tooverzang, in zachten flaap gefust;
Al deed hij Albion den Burgerkoning groeten,
In Neêrland, faalt zijn list, voor Neêrland mag hij boeten!
Zoo *Robespierre's* leer zich eerlang weêr verheft,
Zijn hoofd zal 't eerfte zijn, dat dan de moordbijl treft!

Uw arm, ô fiere jeugd! zal hier dien grouwel weren,
Geen vrijheidszin ons erf, in bloed en puin verkeeren. —
De vrijheid is ons vreemd, die zwaait haar woeste toorts,
En woedt, in razernij, gelijk de heete koorts. —
De vrijheid, Hollands roem, door waanzin nooit gefchonden,
Is met verlichting één, — met welvaart naauw verbonden.
Verlichting, — maar van God, — die waarheid mint en regt,
Den wijzen 't goede ontdekt, den dwazen 't goede ontzegt.
Verlichting, — als de zon, der School tot beeld gegeven,
Die vreugde aan mensch en dier, en wasdom geeft en leven.
Haar tred gaat langzaam voort, — zij houdt beftendig aan,
De nacht wijkt, waar zij komt en vlugt ver van haar baan. —

Zoo

Zoo is de blikfem niet; — zijn flingerende ftralen
Doen 't menschdom fidderen en angftig adem halen!
Wie volgt hem, op zijn' weg? — de fchrik verzelt zijn fpoed,
Waar hij zijn fchrede rigt, verzengt zijn zwavelgloed;
Zijn moedwil kent geen perk, wanneer hij, losgebroken,
Paleizen legt in de asch en doet de bergen rooken.
De ceders velt hij neêr, — verblindend is zijn fchicht,
En donkerder de nacht, na 't vreesfelijke licht!

Gelukkig Nederland! beftraald van 's hemels luister,
Die vrijheidsdwang veracht en breekt, als rag, zijn kluister!
Gelukkig Nederland! dat zulke zonen voedt,
Wier trouw voor vrijheid waakt en voor verwoesting hoedt!

Gelukkig ook, ô jeugd! — hoe ver van onze koren,
De zin voor goed en fchoon ging bij U niet verloren!
Waar ooit de pligt u riep, waar Ge immer hieldt de wacht,
Geen ftond, die niet aan ons en 't welig Utrecht dacht! —
Zoo hoog kan niet de Dom tot 's hemels tranfen rijzen,
Zoo ver zijn trotfche fpits de blijde dreven wijzen,
Als Ge onze School verheft, — die Gij eene eerzuil fticht,
Zoo als geen voorgeflacht voor haar had opgerigt!

Hoe zult Ge, in later tijd, uw' zonen blijd verhalen,
Wat Gij van haar verwierft, wat Gij haar mogt betalen!

Hoe

Hoe zult Gij, lang daar na, den kind'ren van uw bloed
Vertellen, wat de man vermag, door kracht en moed.
Wat ſterkt, naar lijf en ziel, wat veiligt in gevaren,
De nachtvorst hem niet deert, verzilverend zijn' hairen,
De zon hem wel verſchroeit, op 't moeijelijke pad,
Maar 't anderen verheelt, hoe hij is afgemat.
Hoe dapperheid verbiedt, onnoozelen te ſchenden,
Van 't wereloos gezin de rampen af wil wenden;
Hoe menschlijkheid altijd den heldenmoed verhoogt,
En God de tranen telt, die zij meêwarig droogt! —

Gij leerdet, Edelen! met weinig, veel ontberen;
Neen! 't ouderlijke huis, geen ſchool kon zoo veel leeren.
Zoo leerde U nooit een ſchool de waarde van een' vrind,
Bij wien de droefenis haar troost en toevlugt vindt.
Geen ſchool leerde U, het leed uw's broeders zoo verzachten,
Geen ſchool ooit, zoo gerust, op 't open veld, vernachten.
Ja! ook in 't dal des doods, die trouw zijn pligt betracht,
Slaapt op een' harden ſteen, — die peluw is hem zacht!
Gods Almagt waakt voor hem, — wien heeft hij dan te ſchromen?
Hij zal van engelen en van den hemel droomen!

Ziet! dit is 't hooge loon, verworven, na den ſtrijd,
De heerelijke buit, die ons met U verblijdt!

Waar

Waar zijn zij, die, als Gij, zoo van triomfen wagen,
Meêr waardig, zulken fchat van 't flagveld weg te dragen?—

Verruim, ô Hooge School! verruim uw tempelzaal!
Ontvang den blijden ftoet, na 't vrolijk offermaal!

Hier, hier, zal *Plato's* geest de wijsheid weêr doen hooren,
De taal van *Cicero* ons oor en hart bekoren.
Hier boeijen de achtb're *Hooft* en *Vondel's* eenig lied,
Wat Mozes wet beveelt en Mahomed gebiedt. —

Hier doet ons Neêrlands vond den hemel weêr befchouwen,
Wiens wetten *Huigens* zal en *Newton* ons ontvouwen. —
Wat *Camper* vergelijkt, bij mensch en dier verêend,
De fijnfte vezelen, tot aan het grofst gebeent'; —
Den fluijer der Natuur, bij haar bedrijf te ontdekken; —
Wat artfenij vermag, ons aan den dood te onttrekken; —
Hoe nood geftrengheid eischt, waar zachtheid vaak misdoet,
En balfem in de wond haar bitt're fmart vergoedt; —
Hoe Hollands groot Vernuft de vrije zee verdedigt,
Wat volkeren betaamt, en volkeren bevredigt; —
Wat waarheid is, wat regt voor elken ftand gebiedt,
Dat leert ge, ô Hooge School! — den tragen leert gij niet!
Gij voert ons op tot God! de bron van zegeningen,
En Jezus rijke leer, voor arme ftervelingen!

Met

Met Hem, mijn dierbaar Vaderland!
  Verwint gij, keer op keer,
En ruilt, voor al den hoon en ſchand,
  Ge uwe oude glorie weêr!
Zoo moogt ge u, van Euroop gehaat,
  Doen gelden, ſtout en trotsch,
Offchoon de hel u tegenſtaat,
  Onwrikbaar, als een rots.

De leeuw brult zoo vervaarlijk niet,
  Hem, die zijn prooi betwist,
Als gij, van 't heilig grondgebied,
  Verjaagt geweld en list!
Brittanje vlamme op rijken buit,
  Ontzie geene orde of wet,
Zijn aanſlag op uw' drempel ſtuit,
  Dat het de doodverf zet!

God lof! ik zie den dageraad,
  De morgenſtond breekt aan!
De zon, gedost in feestgewaad,
  Treedt vrolijk op haar baan!
Zij ſpelt, daar zij haar ſtralen ſpreidt,
  Een' ſchitterenden dag,
In aller glanſen majesteit,
  Als immer de aarde zag!

Voor

Voor u, ô Neêrland! rijst dat licht,
  De vale nacht verdwijnt,
De wijsheid hier haar' tempel ſticht,
  Waarin haar luister ſchijnt.
De wijsheid, die van boven komt,
  Vereert het hoogst gebod;
Der boozen logentaal verſtomt,
  Die met Gods almagt ſpot.

Van daar uw kracht en wijs beleid,
  Uw moed, die draalt, noch beeft,
Gij duldt voortaan geen Mogendheid,
  Die u bevelen geeft!
Wat nood? — ſchoon ons de Gauler haat,
  En 't zwaard zet op den ſtrot,
Het Heilige Verbond vergaat,
  Maar geen verbond met God!

Vooruit! vooruit! bij vuur en ſtaal!
  Bereid der boozen ſtraf!
Europa wasſch', ten tweedemaal,
  De bloedſchuld van zich af!
De ſchrik van Hem, die eeuwig leeft,
  Treedt voor uw krijgsbanier,
't Verderf door hun geled'ren zweeft,
  En maakt uw' helden fier.

Uw'

Uw' naam en faam, ô Nederland!
  Verheft zoo 't wereldrond;
Zoo wreekt ge op hem den fmaad en fchand,
  Die u de handen bond.
Zoo plengen we, eerlang, offerwijn,
  Zoo keert de lieve vreê,
Voor Schelde, Maas, en Waal en Rijn,
  Tot aan de Lauwerzee!

Zoo bloei' de School, in Utrecht, weêr,
  Door letterroem vermaard,
Zoo daal' hier 's Hemels zegen neêr,
  Die deugd met wijsheid paart.
Zoo trouw gezworen, Land en Vorst,
  Verbeidt ons 't heuglijkst lot,
En de eed weêrgalme in onze borst:
  Zoo waarlijk help' mij God!

AAN

AAN MIJNE

LANDGENOOTEN.

(Bij den afstand van een deel van ons grondgebied, aan Frankrijk; volgens verdrag van 16 Maart, 1810).

Vergeet uwe afkomst, ô Bataven!
  En ſtaat den grond der vad'ren af;
Daar liggen zij met eer begraven,
  Wier fierheid u dat erfdeel gaf.
Lang ſloeg Euroop' wangunstige oogen,
Op uwe ontelb're zegebogen,
  Weleer door reuzen trotsch geſticht;
En de Oceaan zag, op zijn' ſtranden,
Die zuilen, door geen menſchenhanden,
  Maar halve Goden opgerigt.

De

De Schelde, Maas en Waal befpoelden
De zoomen van uw' vruchtb'ren grond,
Waar gij, wen hooge vloeden woelden,
De ftroomen moedwil tegenftondt.
Hoe juichten vaak die blijde boorden,
Wanneer zij Ruiter's donder hoorden,
En zagen Nasfau's legervaan!
Hoe bloeiden uwe vrije landen,
De Ganges bood zijne offeranden,
En de Amazone u fchatten aan!

Maar ach! waar zijn die gouden dagen?
Geboeid ligt gij veracht'lijk neêr!
Wie zou zich aan uw' redding wagen?
Uw wimpel ziet geen zeën meêr!
Gefloopt zijn uwe vest en muren,
Afhankelijk van nageburen,
Wordt ge, in uw eigen land, befpot!
Gewend aan vreemde taal en zeden,
Befchreit ge, in uwe ontvolkte fteden,
Uw' val en droevig overfchot!

Gelijk de pest geheele ſtraten
 En huis aan huis met ſchrik vervult,
De vreeze en rouw het erf verlaten,
 En bange nood geen toeven duldt;
Zoo zult ge u, ô Bataven! ſpoeden,
Als honger en barbaarschheid woeden,
 En Neêrland wordt een rampwoestijn!
Als motte en roest uw goed verteren,
De landzaat, met geſcheurde kleêren,
 Hier bedelaar en ſlaaf zal zijn!

Ach, ach! de nacht der rampen nadert,
 Gehuld in zwarte duisternis!
Wanneer 't verderf zijn prooi vergadert,
 't Geweld des doods een zegen is!
De nachtuil zal in tempels ſchuilen,
De wolf bij uw paleizen huilen,
 En lijken ſcheuren uit hun graf!
De vreemdeling uw woeste ſteden
Ontroerd en angstig binnen treden,
 En vegen zijne tranen af!

Neen! als de najaarsſtormen loeijen,
  En de Oceaan houdt hoog gerigt,
Zijn ſteile golven ſtrandwaarts vloeijen,
  Uw wal voor zijne woede zwicht;
Als hij den grond keert in moerasſen,
Uwe akkers dekt met wijde plasſen,
  En drenkelingen ſpoelt aan 't ſtrand!
Dan zal de zeeman, op die baren,
Door uw gezonken ſteden varen,
  En vragen: waar was Nederland?

DE

DE SLAPELOOZE NACHT.

(IN EENE DORPSHERBERG).

— als ik meijn te slaepen,
Het ontuijgh komt te waepen.
WESTERBAEN.

ó Nacht! zoo lang, als heel mijn leven,
Van duizend vliegen hier omgeven,
  Benaauwd, in een bedompte cel;
Waar vreesfelijk de muggen plagen,
De muizen piepen, ratten knagen,
  ó Nacht! gij toont mij 't leed der hel!

Ik hoor de krekels rust'loos razen,
Den nachtuil, in den fchoorfteen, blazen,
  De huisklok fnapt eentoonig voort;
't Is, of een nachtfpook, op de trappen,
Naar mij, zwaarmoedig aan komt ftappen,
  En mij in diep gepeinzen ftoort.

 Hoor!

Hoor! hoe de huisgenooten ſlapen,
Hoe and'ren ſnorken, and'ren gapen,
Maar onrust is alleen mijn deel!
ô Dageraad! heb medelijden,
Waar blijft gij? och! wil mij bevrijden,
Help lijf en ziel; zij lijden veel!

BIJ HET LEGGEN VAN DEN EERSTEN STEEN, IN DE NIEUWE SLUIS.

(*Aan het Huis ten Drecht. Den 18den September 1824*).

Wat drift bezielt u? blijde zoomen!
Wat woelt gij, Amstel, Drecht en Aar!
Zijt ge eind'lijk Rijnlands dwang ontkomen,
Verbreedende uw beperkte ſtroomen,
Met dieper vloed en ſneller baar?

Geweld misvormde u in moerasſen,
En treurig lies rees uit uw' grond;
Gij hebt die ſchandvlek afgewasſchen,
En treedt weêr voort in wijde plasſen,
Waar u de ſlagboom tegenſtond.

Triomf! geen duivel zal meêr klemmen,
In de enge ſluis (*), uw' vrijen togt,
Geen Sparen meêr den handel ſtremmen,
Noch 't booze Meir de vrachten kremmen,
Voor goud en zweet, zoo duur gekocht!

Ja,

(*) Het *duivelsluisje*, aldaar, om zijn' naauwen doorlogt, zoo geheeten.

Ja, grijze Rijn! uw nageburen,
Ontrukt aan de oude dwinglandij,
Verheffen 't hoofd, in blijder uren,
En ſpoeden zich naar Gijsbrecht's muren,
En dart'len met het vrolijk IJ!

Bekoorlijk beeld van Hollands luister,
ô Vrijheid! die alleen gebiedt!
Europa duld' der volk'ren kluister,
En kiez', voor 't licht, het ak'lig duister,
Maar Neêrland draagt die ſchande niet.

Hier, wil een zuil uit d'afgrond rijzen,
Zoo heerlijk, als ons oog ooit zag;
Zij zal den naam van *Willem* prijzen,
En elke ſteen den nazaat wijzen,
Wat ſpaarzaamheid met vlijt vermag.

Maar dit geſteent' zal ook gewagen
Van trouwe zorg, en Amstels vriend;
't Zal u, bij 't nakroost niet verklagen,
Uw naam, *De Jong!* zal de eerkroon dragen,
Bij 't Vaderland, zoo wel verdiend.

HULDE AAN GOD.

Wij nad'ren U, ontzaglijk Wezen!
Die al wat adem heeft bezielt,
Door taal, noch tongval ooit volprezen,
Van al, wat voor U nederknielt.
Wij nad'ren U, met blijde klanken,
Hoor gunstig ons gebrekkig lied,
Geſtemd, om Uwen naam te danken,
Verſmaadt Gij onzen lofzang niet.

Al wat wij zijn, is Uw vermogen,
Wat wij niet zijn, is onze ſchuld;
Voor U ootmoedig neêrgebogen,
Heeft vrees voor U ons hart vervuld.
En toch doet ons die vrees niet beven,
Offchoon berouw ons veel verwijt,
Daar Gij 't uw' kind'ren wilt vergeven,
En toont, dat Ge onze Vader zijt.

Ver-

Verhoor ons, daar we eerbiedig vragen,
Wat Ge ons, in uwe wijsheid, gunt;
Doe ons ons leed geduldig dragen,
Gelooven, dat Gij helpen kunt.
Dat elke ramp ons worde een zegen,
En naauwer 't harte aan U verbind',
En 't heil, van uwe gunst verkregen,
Make ook ons hart tot U gezind.

Wees ons een licht, voor onze voeten,
Schoon zon, noch maan ons pad befchijn',
Dat we U, waar wij ook zijn, ontmoeten,
Gevoelen, dat wij bij U zijn.
De dag, dien wij met U beginnen,
Volvoer' de taak, die op ons wacht,
En de avond brenge ons 't heil te binnen,
Dat rust geeft, in den ftillen nacht.

DE TOEKOMST.

IN DECEMBER, 1830.

Wachter! wat is 'er van den nacht?
JESAIA.

Van ſpijt en van verdriet,
Waar 't oog geen einde aan ziet,
Barst mijn verbolgen hart,
Dat lucht zoekt, in de ſmart,
In bitt're woorden uit,
Door hoop noch vrees geſtuit.

't Onzigtbaar boos verbond,
Uit d'afgrond, waart in 't rond,
Op wet en orde gram,
En maakt Europa lam,
De volkeren te ſchand,
En ſticht alomme brand! —
Zijne opgeſtoken vaan
Voert moord en roofzucht aan,

En

En daagt, langs duin en del,
Den hemel, de aarde en hel,
In heirkracht, tot den ſtrijd,
Den Satan toegewijd.

Der Gaulen wuft gebroed,
Verhit op menſchenbloed,
Aan armoede en ellend,
Aan wreedheid lang gewend,
Waar voor de menschheid gruwt,
Door honger voortgeſtuwd,
En tuk op kostb'ren buit,
Door geen gezag geſtuit,
Stroomt aan, in talloos heir,
Als een baldadig meir,
Naar Schelde, Maas en Waal,
Geleid ten zegepraal.

Het plant, van oord, tot oord,
Zijn leer en erfſmet voort,
Uit dat verleid gewest,
Dat draagt der zonde pest,

'τ Affchuwelijke vuur,
Het brandmerk der Natuur,
Op 't walglijk aangezigt,
Waar heen 't zijn fchreden rigt,
En voert, van allen kant,
Den doodfchrik door het land! —

Zoo trekken, woest en ftout,
Als 't wintert, in het woud,
De wolven naar 't gehucht,
En rieken wat ontvlugt! —
Zij jagen mensch en beest,
Voor hunne komst bevreesd,
Verfcheuren lijk op lijk,
Gewenteld in het flijk,
En zetten klaauw en tand,
In 't krimpend ingewand,
En weiden onverfaagd,
Door vuur, noch ftaal verjaagd,
En huilen, in den nacht,
Die banger morgen wacht! —

Brit-

Brittanje telt geene eer,
Geen regt, of pligten meêr,
Vergeet zijn trouw en woord,
Verfchoont verraad en moord,
En waant, dat Neêrlands val
Zijn redding geven zal. —

Daar daagt, aan 't Baltisch meir,
Der Moscoviten heir;
Germanje fpoort het aan,
Gelijk ten ftrijd te gaan. —
't Is 't Heilige Verbond,
Dat, in den avondftond,
Beproeft zijn laatfte kracht,
Op 's afgronds overmagt;
Maar 't heilloos doel verraadt,
Der Vorsten eigenbaat!

Ach! fteun niet, Nederland!
Zoo fchendig aangerand,
Zoo derelijk benard,
Zoo fchandelijk gefard,

Zoo

Zoo valſchelijk gevleid,
Zoo jammerlijk misleid!
Steun niet op volkenregt,
Dat u zijn hulp ontzegt,
Daar u Euroop beklaagt,
Doch heimelijk belaagt! —

De hel is blijd te moê,
Zij zwaait haar geesſelroê,
En ſchatert met het volk,
En neemt vergift en dolk,
Verſpreidt haar logentaal,
En ſpot met Vorstenpraal! —

De dood grijnst, in 't verſchiet,
Die haar zijn' bijſtand biedt;
Een heerlijke oogst genaakt,
Als 't vuur des oorlogs blaakt! —

Uw vreugde rijz' ten top,
Ruim, oude! uw' ſchuren op!

Waar

Waar bergt gij al den ſchat,
Dien de aard voor u bevat?
Geen oog, op 't ruime veld,
Die welige airen telt!
De ſikkel, die 'er woedt,
Uw hoeve rijk vergoedt,
En de aard, van al, wat leeft,
U meêr dan tienden geeft! — —

Haast leggen zij het af,
Die ons Gods liefde gaf! —
Dan liggen zij betreurd,
Van onze ziel geſcheurd! — —
Der bruid dan niet meêr baat
Haar klagt en rouwgewaad.
De vrind dan niet zijn' vrind,
De moeder niet haar kind,
Geen gaê haar gaê meêr vindt,
Ons niets aan de aard meêr bindt! —.

Verdwenen alle vreugd,
Geweken oude deugd,

Ver-

Verlaten huis en goed,
Verloren overvloed:
Klimt 'er geen lied tot God,
Het outer ſtrekt ten ſpot!
Monarchen weg gejaagd,
En voor 't gerigt gedaagd,
De heer zijn' knecht gelijk;
Als in het doodenrijk,
Wij allen, ongetooid,
Van rang en ſtaat berooid,
Gaan bed'len, achter ſtraat,
Om brood, met d'onverlaat. —

Ons oog, dan uitgeweend,
Ons harte dan verſteend,
Gevoelloos voor ellend,
Aan foltering gewend,
Vervloekt dan, in den nood,
Wier arm geen bijſtand bood.

Ja! zij zijn ons vervloekt,
Wier gouddorst voordeel zoekt,

Wier

Wier fchand'lijke eigenbaat,
Het arme volk verraadt,
En pligt, en eer, en eed,
En 't Vaderland vergeet!

Geen zucht, uit de enge borst,
Geen last, zoo zwaar getorscht,
Geen druppel bloed, of zweet,
Geen traan, dien God niet weet!

Zij allen zijn geteld,
Staan, bij hun' naam, vermeld,
In 't boek, dat voor Hem ligt,
Als God de wereld rigt,
Wanneer Hij uitfpraak doet,
En elk zijn zonden boet! — —

Ach! fteun niet, Nederland!
Op Vorst, of bloedverwant;
Hoe ver hij ook gebied',
Hij weet de toekomst niet! —

Maar

Maar éëne Mogendheid,
De ondenkb're Majesteit,
Die aarde en hemel draagt,
En 't aan geen' Vorsten vraagt,
Die Mogendheid is God!
Beslisser van ons lot! —

Hij lacht met al 't gewoel,
Hij treft, door 't al, zijn doel,
Zijn arm alleen u redt,
En handhaaft orde en wet;
Zijn legerschaar is meêr,
Dan aller Vorsten heir! — —

Hef op dan 't schreijend oog,
Zie, Neêrland! naar omhoog;
Of weet de hemel 't niet,
Wat hier op aard geschiedt?
Van daar komt uwe kracht,
Als 't licht, na donk'ren nacht;
Zijn Engel is genoeg,
Die 't heir met blindheid sloeg,

Dien Engel, nooit veroud,
Is de eigen magt vertrouwd,
Zijn dienaar wacht bevel,
En sidd'ren zal de Hel! — —

Juich, Nederland! Hij komt!
Geen hoofdhair van u kromt!
Lof aller heeren Heer!
Val voor Hem bevend neêr!
Juich, als zijn donder bromt,
En Vorstenraad verstomt!
Het is weldadig kwaad,
Dat zegén achterlaat!

BIJ DE UITVAART

VAN

J. C. J. VAN SPEIJK,

Scheepsbevelhebber

VOOR

Antwerpen.

Den 5^{den} *Februarij*, 1831.

Nog brult de leeuw, ſchoon overmand,
Nog ſcheurt zijn ijz'ren klaauw en tand,
  Wat ſtout hem durft genaken!
Nog houdt hij onvermoeid de wacht,
En toont, wie met hem ſpot, zijn kracht,
  Dat dien de ribben kraken!

Geketend en rondom benard,
Rigt hij zich op, te lang gefard!
Hij fpringt, — zijn kluisters breken;
Zijn wrevel fchoont geen' euvelmoed,
En 't oog, waarin de gramfchap woedt,
Dreigt, fchrikk'lijk zich te wreken.

Laat af! laat af! — — neen, 't is te laat!
Geen jammerklagt, of rouwkreet baat,
Zie 't bloed zijn' manen verwen;
De blikfem uit zijne oogen fchiet,
De donder zijner ftem gebiedt,
Dat ze allen met hem fterven!

Daar fcheurt en fleurt hij ongetemd,
Wat, onder klaauw en tand geklemd,
Den doodfnik geeft en fpartelt;
De fchedel, die in fplinters fpat,
En arm en been, zoo rood beklad,
Getuigen, hoe hij martelt!

Al ſtort hij ook bij de and'ren neêr,
Die wraak verheft zijn' moed en eer;
  Heel 't woud wil daar van wagen!
Zijn romp vervaart nog, waar hij ligt,
Een vreeslijk beeld van 't ſtrengst gerigt,
  Wat ooit onze oogen zagen! —

Zoo ſtaat gij voor ons, ed'le *Speijk!*
Wie is, in Neêrland, u gelijk!
  Geen grootkruis mag u loonen,
Geen eermetaal, geen klatergoud;
Gij hadt uw lot aan Hem vertrouwd,
  Die u alleen kan kroonen.

Gansch Nederland, in trouw vermaard,
Bewondert uwe hemelvaart,
  Daar gij 't aan God gaat klagen:
Wat onregt doet en hoog verraad,
Der Vorsten vreeze en eigenbaat,
  Die voor 't gerigt hen dagen!

Ach!

Ach! waarom niet voorheen geflecht
De gruwelftad, in de asch gelegd,
  Eer ze u, ô held der helden!
Het leven kostte en veler bloed?
Wij wreken u, zoo 't zwaard weêr woedt,
  Al zou 't ons allen gelden!

Zoo ooit, aan dat verwensehte ftrand,
Weêr Hollands vlag wordt aangerand,
  Dan ftuwe uw fchim de baren!
Het hoog getij verzwelg' den grond,
En doe dan, in dien jongften ftond,
  De ftad ten afgrond varen!

AAN

AAN

NEÊRLANDS DAPPERE VERDEDIGERS,

OP 'T KASTEEL VAN ANTWERPEN.

BIJ DEN FEESTMAALTIJD,

ter hunner eer gegeven, door de Stad Utrecht, den 24 Junij, 1833.

Wat hart ſlaat niet? — manhafte ſtoet!
Op 't zien van U, bemorst met bloed,
Bedekt met lauweren en wonden!
Wij hoorden, van Toledo's wal,
Het donderende lofgeſchal,
Uwe eer, — uit zijn metalen monden.

Paciëco's meesterſtuk vermeld'
Het wapenfeit van menig held,
In Alba's grijze vest gevallen:
Geen hunner leed' er grooter nood,
Geen hunner zag' er wreeder dood,
Dan gij, bij zijn geſcheurde wallen!

De

De zark, van mij vaak aangeſtaard,
Waar *Mondragon* zonk neêr, in de aard,
Sprong op, en ſpattede uit haar naven!
Gij zaagt den jongſten dag, in 't vuur,
Als de Almagt daagt, in 't plegtig uur,
En wekt de dooden, uit hun graven!

De grond ontzonk u, heldenſtoet!
Maar nooit ontzonk uw hart de moed,
Hoe afgevast, — niets deed u wijken! —
Hoe uitgewaakt, — verſmacht van dorst,
Toledo zwichtte, — niet uw borst,
In leed gehard, — omringd van lijken!

Neen! nooit had Parma dat beſtaan!
Zie Frankrijks glorie ondergaan,
Zijne eer verſchopt met eigen voeten! —
Bedrog, geweld en euvelmoed
Moog' lagchen, om 't vergoten bloed,
Maar zal 'er namaals duur voor boeten!

De

De leeuw, bij Waterloo, verſmelt'
En worde 't praalbeeld voor den held,
Die u zoo moedig dorst beſtoken! —
Toledo's puin behoudt den grond,
Waar gij de magt der hel weerſtondt,
Waar Hollands ſmaad eens wordt gewroken!

Gegroet, gegroet, ô heldenſtoet!
Wij ſtrooijen bloemen voor uw' voet,
Heel Neêrland is u dank verſchuldigd!
Uw vroomheid, tot zijne eer, betoond,
Eischt, dat het u erkentlijk loont,
En Vorst en Vaderland u huldigt!

AAN DEN DERDEN ZOON VAN
Z. K. H. DEN PRINS VAN ORANJE.
op het gastmaal, bij den beker, aan Z. M. Zeemagt.

Oranje's telg ga regt door zee,
Hij vinde altijd een goede reê.
En komt hij weêr bij Grootvaâr t'huis,
Dan ſier' zijn borst het groote kruis!
Was Nasſau's vloot weleer beroemd,
Men hem eens als *de Ruiter* noemt.

Ex tempore.

DOMZIGT.

(IN DE OORLOFSWEKEN).

— — — requiescat arator
Et grave suspenso vomere cesset opus.
TIBUL.

Bekorelijk gezigt van ver!
Zoo liefelijk, als de avondſter,
Wanneer, na drukken zomerdag,
De moede landman rusten mag.

Ja! ver van u, ô grijze Dom!
Begromt mij niet uw hol gebrom,
Dat, 's morgens vroeg, ten arbeid daagt,
En, 's avonds, ons naar huis toe jaagt.

Neen! Thamen, dat van verre u ziet,
Waar langs de vriendlijke Amstel vliet,
Benijdt niet uwe hemelvaart,
Noch wereldwijsheid, wijd vermaard,
En ruilde niet uw' dwang en pracht,
Voor boerschheid, die de ſtad veracht.

Het

Het eischt geen' afgemeten tred,
Geboorterang ſtelt daar geen wet,
Geen wangunst treedt 'er ons op zij,
Geene eerzucht ſtreeft elkaâr voorbij.
Men kent 'er list, of veinzerij,
Noch ſpreekt de taal van vleijerij;
Wie ſlaat 'er onze daden ga?
Wie gaat 'er onze paden na?
Geene achterdocht elkaâr beſpiedt,
Waar elk zijn eigen onkruid wiedt.

Men hoort, hier, niet, den ganſchen dag,
Dien hatelijken trommelſlag,
Die naar geen' tijd, of arbeid vraagt,
En arme burgers deerlijk plaagt. —
Geen heesch geſchreeuw, maar lief getier,
Der vog'len zang, der bloemen zwier,
Het lustige bedrijf, op 't veld,
De vlijt, die meêr, dan aanzien, geldt,
Geen uitſtel lijdt, noch tragen borgt,
En tijdig voor den winter zorgt:
Dat leven mij, hier, meêr bekoort,
Dan uw gewoel, dat rust verſtoort.

Voor-

Voorwaar! de mensch, op 't land herleeft,
Zijn borst 'er ruimer adem heeft,
Hij ſchuwt u, ô bedompte ſtad!
Die duizend kwalen meêr bevat,
Waar artſen draven, wijk door wijk,
En zenden ons naar 't doodenrijk.

De zeilen ſnellen hier voorbij,
Zij ſpoeden zich, naar 't vrolijk IJ,
Of voeren, uit de groote ſtad,
Wat ze, in haar rijke ſchuur, bevat,
En drijven, voor en tegen wind,
Gelijk men 't in de wereld vindt.

Ginds, drijft, aan Amstels kronkelboord,
De jager 't oude lastdier voort.
Om 't even, of de zon hem ſteekt,
De regen zijne pij doorweekt,
De noordſtorm, op de baren, loeit,
De hagel hem in 't aanzigt gloeit:
Geen hitte of koude hem verdriet,
Hij zingt, bij nacht en dag, zijn lied;
Het koele gras, de harde grond,
Is overal zijn beddeſpond,

Te

Te vreden, in zijn ſober lot,
Slaapt hij, en geeft de wacht aan God,
En droomt niet, als de woekeraar,
Van onraad en van lijfsgevaar,
Van renten, dag aan dag, vermeêrd,
Van ſchatten, die de roest verteert,
Van erven, deelende zijn goed,
Als hij van hier verhuizen moet.

Kom, huichelaar! die teemt en bidt,
En, in de preek, aandachtig zit,
En ſlaat zoo ſtichtelijk omhoog,
Dat allen 't zien, 't geloken oog,
Waar gij voor ſchuld vergeving vraagt,
En wrok in 't listig harte draagt,
Die, ſchoon ge eenvoudigheid belijdt,
Aan and'ren eer en roem benijdt,
En trotsch, op hooge eerwaardigheid,
Alom uw' naam en faam verbreidt,
U zelv' alleen altijd bedoelt,
En, 's nachts, u wentelt, keert en woelt:
Zie, hier, den mensch, in ſlaap geſust,
En leer van hem de zielerust.

Hier,

Hier, de avondſtond ons rust beſtelt,
Wanneer de dauw ſtoomt, over 't veld,
Het maanlicht door de boomen zweeft,
En ſchaduwen en ſchimmen geeft;
De visſcher, op den ſtillen vliet,
Al roeijende de dobbers ſchiet,
En zet de looze netten uit,
Op goede vangst en rijken buit;
Hier ieder vischt, op zijn getij,
Wie vischt 'er meer, dan Louw Vermeij? (*)

Als, hier, de jeugd ſpeelt, op de ſtraat,
En zorgeloos ter ſchole gaat,
En vrolijk weder huiswaarts keert,
Daar 't oude boek is uitgeleerd;
Dan denk ik aan de wetenſchap,
Maar denk ook aan de rekenſchap,
Gevorderd van vernuft en vlijt,
Aan hooger oefening gewijd,
En roem de jeugd, ter ſchool volleerd,
Die rijk in kennis wederkeert,
En denk aan hen, die ledig gaan,
Vol wuſten zin en ijd'len waan,

Wier

(*) *De oude visscher, daar zeer geacht.*

Wier moedwil, veel te los van hoofd,
Zich zelv' den grootften fchat berooft,
En arm van geest en hart en goed,
In later tijd, zijn zonden boet.

ô Domzigt! vrolijk landverblijf!
ô Zoete rust, na druk bedrijf!
Die ons een wijl van zorg bevrijdt,
Zoo wijs vergund, als dwaas benijd!

Hier, leef ik vrij, mijn eigen heer,
En overdenk der Wijzen leer,
En ga, bij *Hooft* en *Vondel*, fchool,
En zeg mij, waar ik wijk, of dool,
En fmeek van d' Opperzegenaar,
Dien blijden tijd, nog menig jaar,
Dat rust, na moeite en zorg, mij ftreel',
Moog' blijven mijn befcheiden deel; —
En gaat de lamp mijn's levens uit,
Wanneer de dood mijne oogen fluit,
Dan gun', hier, 't vriendelijk gefteent'
Mij rust, bij 't ouderlijk gebeent'!

OP

OP DEN

HOOGLEERAAR

G. M O L L.

— — *micat inter omnes.*
HORAT.

Wanneer Urania *Calkoen* zag neêrgeveld,
Vroeg zij, bij 't droevig lijk, met tranen in hare oogen:
Wie is 'er, die mij troost, mijn zwaar verlies herstelt,
En welke Godheid helpt, hier, door haar alvermogen?
Zij zag haar' gunsteling; en *Moll* werd Utrechts school,
Gelijk een nieuwe star, die gloort, aan 's hemels pool.

Naar het Latijnsche Epigram, van den Curator, Baron ***Collot d'Escurij.***

BIJ

BIJ HET

FEEST,

Ter herinnering

AAN DEN

AKADEMISCHEN LEEFTIJD,

gehouden, in 's Hage,

den 23sten en 24sten Julij, 1828.

Die gouden tijd keert nimmer weêr;
Toen wij, in Leijdens School, weleer,
De zang-godinnen hoorden!
Wanneer de kleine vriendenkring
Ons, 's avonds, aan den haard ontving,
En we aan geen' dwang ons ſtoorden.

Waar zijn zij? die, aan onze zij,
Als jonge leeuwen, fier en vrij,
Met ons in 't ſtrijdperk traden;
En, ziedende van overmoed,
Voor de eerekroon, hun hoogſte goed,
En weelde en rust verſmaadden.

Waar zijn zij? wier gevoed verſtand
Den roem der School van Nederland,
En 't goede, nooit beſtreden,
Europa door, erkennen deed,
Wanneer 't nog Hollands eer niet leed,
Te volgen vreemde zeden.

Verrijs, eerwaardig voorgeſlacht!
Hoor, hoe onze eeuw uwe eeuw veracht,
Hoor, hoe zij, afgeweken,
Uw grootsch geſticht en hecht verband
Beſtaat, met ongewijde hand,
Ligtzinnig af te breken.

Zou 't waar zijn, dat, op Neêrlands grond,
Onzigtbaar zich een drom verbond,
Die 't goede wil besnoeijen?
Tracht de aanhang, voor geluk bevreesd,
Hier, ongemerkt, den vrijen geest
In kloosterdwang te boeijen?

Welaan! ga voort, ondankbaar volk!
Misken de School, verlaag den tolk,
Die wijze leer verkondigt,
Ontsier den tabbaard en de kap,
Juich 't vreemde toe, met handgeklap,
Dat tegen Neêrland zondigt.

Verruil, voor Rome's achtb're taal,
Der Gaulen wufte woordenpraal,
Verbreek de steunpilaren
En de outers, als gij priesters wurgt,
En sloop, daar na, den grijzen burgt
Der oude Wassenaeren!

Waar heen? houd op, verbolgen lied!
Waar ook, — hier, voegt de mortoon niet;
  Zing d' onnavolgb'ren fpreker.
Als 't ooit de droeve nood gebiedt,
Zoo treff' zijn taal, meêr dan ons lied,
  Dan zij hij Neêrlands wreker!

Geen nood! Oranjes ftamhuis waakt!
Zijn aangeboren aard verzaakt
  Nooit vrijheid, hier verworven!
Brak de eerfte *Willem* Spanje's roê,
Denkt, roept hij, uit zijn graf, ons toe,
  Waar voor ik ben geftorven!

AAN

AAN DEN

HOOGLEERAAR

Mr. D. J. VAN LENNEP.

Bij de feestviering der Doorluchtige School, te Amsterdam, den 10den Januarij, 1832.

Gelijk, wanneer een ftroom, die van 't gebergte komt,
De blijde dreven fiert, door 't welig landfchap kromt,
Daar 't woud Gods adem voelt, 't geboomte ruischt en wiegelt,
Onze enge borst verruimt, ons oog de vreugde aanfchouwt,
Als 't aardrijk weêr herleeft en vrolijk hoogtijd houdt,
De zon ons tegenlacht en in de beek zich fpiegelt;

Zoo was 't mij, Redenaar! hoe wordt uw lof verbreid!
Daar Rome's achtb're taal, haar zwier en majefteit
De vreugde doet, bij 't feest, op aller aanfchijn gloren!
Het zij ge, uit vroeger eeuw, of later tijd, vertelt,
Der Ouden wijsheid roemt en hunne deugd vermeldt,
En wij den hoogen toon der School van *Burman* hooren.

Het

Het zij u 't aanzigt gloeit, of, als de dood, verbleekt,
Waar ge aan uw' Vader denkt, van *Bosch* en *Nieuwland* ſpreekt,
Wat Amstel's School verwierf en wat zij vroeg moest derven:
Wij voelen 't hart verjongd, herinnert ge onze jeugd,
Die onbezorgde tijd gaf ons de hoogſte vreugd,
Bij meesters, wijd vermaard, wier namen nimmer ſterven.

De taal is taal van 't hart, die *van de Poll* vereert,
Het vrolijk IJ weërgalmt, wat ge in uw' vriend waardeert,
Den lauwer, dien gij vlecht, is de Amstel hem verſchuldigd;
Verrukt ons nog de toon van *Vondel's* heilig lied,
Die zijnen Aanheer zong, — gij wijkt dien zanger niet,
ô Dichter, Redenaar! die zulken naneef huldigt!

Zijn naam, na honderd jaar, nog even zoo genoemd,
Worde, als zijn Voorzaat, ook in 't deugdzaam kroost geroemd,
Moet, als de School verjaart, in de eigen loffpraak deelen!
Een redenaar, als gij, een telg, uit uw geſlacht,
Wien, in den vinkentijd, nog 't oude *Manpad* wacht,
Moog', met denzelfden zwier, dan ziel en zinnen ſtreelen!

AAN

AAN MIJN' ZOON

G. SIMONS.

Bij zijne bevordering tot Doctor in de Natuurlijke Wijsbegeerte.

Den 2den Julij, 1828.

De Godheid zij geloofd!
Haar goedheid zalft mijn hoofd,
En doet mij 't hart verjongen!
Mijn zoon! dit heuglijk uur
Wijdt u, haast is de ſtrijd voldongen,
Tot priester der Natuur.

Haar onverdoofb're gloed
Geve u den zin en moed,
De Godheid na te ſporen!
Zoo ge in haar' ſpiegel ziet,
Ziet gij Haar zelv', die, nooit geboren,
't Heelal alleen gebiedt.

De

De ſtormwind, die 'er loeit,
De blikſem, die 'er ſchroeit,
De wolken, als 't 'er regent:
In alles, praalt haar magt,
Het zij Zij de aarde tucht, of zegent,
Haar majeſteit en pracht.

Wie telt der ſtarren heir,
De druppels van het meir,
Wie mag in d'Etna dalen?
De redelijke geest,
Hier, zou 't verſtand van *Newton* dwalen,
Ontwijkt zich zelv' bevreesd.

Vergeefs Natuur beſpied!
Ge ontdekt den ſluijer niet
Van haar geheimenisſen;
Maar wie haar wet beſchouwt,
Ziet nooit den vasten regel misſen,
Die 't al in wezen houdt.

Die eeuwige ordening
Leert elken ſterveling,
Naar haar zijn' gang te rigten;
Hij heeft haar nooit gekend,
Die, los van hoofd en wars van pligten,
Naar eigen keuze rent.

Zoo gij, in later tijd,
Geheel aan haar gewijd,
Nog moogt op Utrecht ſtaren,
Wanneer ik rust in 't graf:
Toon dan, wie uwe meesters waren,
Wat ieder aan u gaf.

AAN

AAN MIJN' VRIEND

C. DRONSBERG.

Bij zijne verhandeling: over het Muntwezen; *toen hij werd bevorderd, tot Doctor in de Regten.*

Den 25sten Junij, 1828.

Blijf, die gij zijt, mijn Vriend! zoo rolt uw leven voort,
Gelijk een ſtille beek, langs de oevers, ongeſtoord,
Die 't landſchap niet vervaart, door donderend geklater,
Maar mensch en dier verkwikt, met koel en levend water,
En daar zij 't oog voldoet, door 't heldere kristal,
Brengt vruchtbaarheid en groei, waar zij verſchijnt, in 't dal. —
Blijf, die gij zijt, mijn Vriend! die deugd met kennis paarde,
't Gehalt van goede munt maakt de innerlijke waarde.

AAN

AAN MIJN' VRIEND

J. T. A. VAN MAANEN.

Bij zijne bevordering tot Doctor in de Regten.

Den 10den December, 1832.

Nog eens ten ſtrijd gedaagd, voor Vaderland en Koning,
Verlaat gij Utrechts School en de ouderlijke woning,
Zoo als 't de nood gebiedt;
't Zij wij der Britten magt, langs Hollands kust, zien zwieren,
Of hooren Belg en Gal, voor onze burgen, tieren,
Geweld vervaart ons niet!

De leeuw past op zijn' ſprong, geſcherpt met klaauw en tanden,
Hij wacht den wrevel af, die waagt, hem aan te randen,
Gevaar verhoogt zijn kracht. —
Wij waken voor ons erf, — Euroop' draalt, hulp te geven,
Germanje redt geen zwaard, zoo Neêrland eerst moet ſneven,
Verheerd, door overmagt.

God!

God! is er dan geen hoop, is 't dan vergeefs geſtreden,
Sluit Gij den hemel toe, voor tranen en gebeden,
Zien de Eng'len 't onregt aan?
Of is uw hulp nabij, ſchoon Neêrland ſchijnt verloren,
Zal list eerlang uw' naam van onze lippen hooren,
En ſchaamrood henen gaan?

Die hoop is onze kracht! — Laat and're bondgenooten
Vrij België behoên, in 's hemels raad, verſtooten;
De ſchuld wordt eens geboet! —
Ga heen, mijn Vriend! ten ſtrijd; wij zien u zegepralen,
Voor Neêrland pal geſtaan, moet ge onzen dank behalen,
Zoo als 't uw Vader doet.

—

AAN

AAN

L. VAN TOULON,

GOUVERNEUR DER PROVINCIE UTRECHT.

Bij den beker, aan Vaderland en Koning.

Die 't Vaderland bemint, bemint den Koning tevens;
De Hemel geev' zijn Huis nog duizend jaren levens,
En mannen aan den Staat, die schitt'ren, als de zon,
Voor allen even goed, weldadig, als *Toulon!*

Ex tempore.

AAN

AAN MIJN' VRIEND

IJ. D. D. SUERMONDT,

MUNTMEESTER.

Bij den beker, aan de Vrouw des huizes.

Wie kent de Vrouw van 't huis en knielt niet voor haar neder?
Al wie haar, heden, ziet, die wenscht het, morgen, weder;
Gelukkig *Suermondt!* dan; gij vondt een' grooter ſchat,
Dan Hollands rijke Munt in haar tresoor bevat!

Ex tempore.

AAN

AAN

J. J. BURGERHOUDT,

Theol. Doct.

EN

C. J. J. VAN DER SCHALK.

Bij hunne verbindtenis.

Geluk, vereenigd paar! blijf zamen, hand aan hand,
Zoo lang uw leven duurt, elkaâr getrouw verpand!
Geen morgenſtond ontwaak', waarop niet 's hemels zegen
U, als een Engel Gods, met nieuwe gunst komt tegen!
Geen dag make ooit de taak, voor beider kracht, te zwaar!
Wat moeilijk valt voor één, draagt ligter met elkaâr.
Geen avond koom' bij U, die 't leed niet zou verzoeten,
U zalft met vreugde en ſtrooit de rozen voor uw' voeten! —
Zie kroost, en hooger goed begeert de mensch, hier, niet,
Waar in ge uw eigen beeld, als in een' ſpiegel, ziet!
En, als de nacht genaakt, die 't eind maakt aan de zorgen,
Gaat beiden dan ter rust, en zegt getroost: *tot morgen!*

AAN

D. SIMONS,

EN

A. J. VAN DER SCHALK.

Bij hunne verbindtenis,

den 15den Junij, 1826.

Er is, voorwaar! geen beter ſtaat,
Dan twee vereênd, in 't leven.
Zij deelen zamen goed en kwaad,
Ons wijsſelijk gegeven.

De man van eene vrome vrouw
Heeft al, wat bindt aan de aarde;
Ze is hem, door onbezweken trouw,
Een parel, groot van waarde.

Die

Die liefelijk van aantaal is,
En rein van hart en zeden,
Vergoedt, in 's werelds wildernis,
Voor ons, 't verloren Eden.

Dat heil wacht u, beminde Zoon!
De hemel, ons genegen,
Schonk uwer liefde 't hoogfte loon,
En zegt u toe zijn' zegen.

Ja, lieve Bruid! 'k fpel u geluk,
Den goeden, hier, befchoren;
Waar wijsheid woont, treft minder druk,
Daar gaat geen heil verloren.

Leeft beiden, tot den langften tijd,
In lief en leed verbonden;
En trouw, met vroomheid, eere en vlijt,
Woon' bij u ongefchonden!

BIJ EEN

HUWELIJKSFEEST.

De lente doet ons leed vergeten,
De mensch, op 't lagchend veld, gezeten,
  Verademt en dankt God;
En vogels, zonder tal te noemen,
Verhoogen, bij den geur der bloemen,
  Ons 't heugelijkst genot.

Ziet, alles is voor ons herboren,
Wat, in den winter, ging verloren,
  Ontluikt met nieuwe jeugd;
't Schijnt al te paren en te minnen,
Natuur boeit aller hart en zinnen,
  En deelt in onze vreugd.

Heil!

Heil! Bruid en Bruigom! heil uw paren!
Uw trouw duur' meêr, dan vijftig jaren,
  Bemint, tot aan het graf!
En God moge uw geluk vergrooten!
Als gij vermeêrt in blijde loten,
  En houdt, wat hij u gaf.

De Algoedheid ſcheppe welbehagen
In uw verbond, uw levensdagen;
  Wordt, in zijn' zegen, grijs,
Met vroomheid en in eere tevens!
Als of gij, bij den boom des levens,
  Nog waart, in 't paradijs.

OPREGTHEID

VAN DE STAD

H A A R L E M.

Vicit vim virtus.

Ja, *Haarlem* is *opregt*, in ſpijt van Duitſche ketters,
Zij is de bakermat van zwarte en roode letters;
Hare olie is *opregt*, en hare *opregte* krant
Staat waarheid altijd voor, in 't vrije Nederland.

HER-

H E R M A N.

EENE VERTELLING.

Tu miseram torques.
TIBUL.

Vergeefs riep Anna Herman toe:
Één' dag, de togt vertraagd!
Wees, ſprak hij, Anna! wel te moê,
Mijne eer ten ſtrijd mij daagt.

Ach, Herman! zie mijn bleek gelaat,
Verhoor mijn bede en keer!
Ik voel het, als gij henen gaat,
Zie ik u nimmer weêr.

Veeg weg die tranen, uit uw oog,
Heb, Anna! goeden moed!
Zie, prachtig ſtaat de regenboog,
De hemel is ons goed!

Laat

Laat ſtaan; al ſtond hij ons zoo wêer,
Als hij, bij Noach, ſtond,
Mij is het, dat hem God, de Heer
Niet geeft tot vreêverbond.

Zij zwijgt; — daar reikt haar witte hand
Hem 't bloedrood vaandel aan.
Hij zwaait het en zijn ijver brandt,
En volgt de legerbaan. —

De nachtegaal verrukte 't dal,
Zij ſlaat een kruis en rilt:
Bewaar, ô God! hem overal,
Strek hem, ten zwaard en ſchild!

Weer 't onweêr af en 't dood'lijk ſtaal,
Och! tref mijn' Herman niet!
Ach! waarom zingt de nachtegaal,
Voor mij, zijn treurig lied?

ô God! zoo eens mijn Herman viel,
Neem mij dan weg van de aard!
Geen band bond ooit zoo lijf en ziel,
Als mij aan Herman paart! —

Zoo

Zoo zucht ze en hoort den droeven hond,
En weent, en droomt, en waakt,
En dommelt, tot de morgenſtond
In graauwen nevel naakt.

Zij mijmerde zoo, dag aan dag,
En jammerde, in den nacht,
Haar oog gansch rood van ſchreijen zag,
Vergeefs op hem gewacht! —

De bombam van den hoogen dom,
Salvator's hol geluid
Wekt haar, met ſtatelijk gebrom,
Dat 's menſchen dood beduidt.

De falie om, — naar de offerand',
Geknield voor 't hoog altaar.
De kaarſen knapten, aan den wand,
Bij 't droevig kerkgebaar.

Het *requiëm* hief ſtatig aan,
Ach! Herman zong niet meê!
Men zag, bij 't lijk, zijn' makkers ſtaan,
En 't harte kromp van wee!

Zij

Zij hoorde niet, zij zag niet meêr,
Zij bad geen enkel woord;
En had, zij zeeg 'er langzaam neêr,
De zielmis niet gehoord!

Naar het Hoogduitsch van *Schubart*.

DE

DE VROUWEN VAN WIJNSBERG.

EENE VERTELLING.

Waer werd oprechter trouw,
Dan tusschen man en vrouw,
Ter wereld ooit gevonden?
VONDEL.

Wie wijst mij toch, waar Wijnsberg ligt,
Het moet een ſtadje wezen,
Dat, in zijn vest, wel ingerigt,
Braaf vrouwvolk had, voor dezen.
Komt me eens de lust tot trouwen aan,
Dan wil ik, daar, uit vreijen gaan.

Eens op een' tijd, voor menig jaar,
Was Keizer *Koenraad* nijdig;
Hij rukte, met een legerſchaar,
Op Wijnsberg aan, ontijdig;
Omringde 't, met zijn' heldenſtoet,
In weêrwil van den oorlogsmoed.

De-

Dewijl het ſtadje weêrſtand bood,
Van ſchikken wist, noch neigen,
Liet *Koenraad*, hoogst vergramd, den dood
Aan alle mans bedreigen.
Kome ik 'er binnen, was zijn woord,
Dan moeten ze allen door de koord!

Zoo dra die boodſchap was bekend,
Gebragt, door een' trompetter,
Heeft jammer en gekerm geen end,
't Is opſtand, naar de letter.
Hoe hoog de prijs van 't brood ook ſtaat,
Nog duurder is er goede raad. —

ô Wee mij! ongelukkig man!
ô Wee! wij zijn verloren!
Klaagt ieder een, zoo veel hij kan,
Och! ware ik nooit geboren!
Ach, Ach! mij knelt alreê de ſtrik,
Waar in ik, binnen kort, verſtik.

Wanneer ons alle toevlugt mist,
  En de angst dreigt, te overſtelpen,
Dan kan ſomtijds der vrouwen list,
  Uit hoogen nood, ons helpen.
Haar ſchranderheid en priesterraad
Komt ied'ren mensch altijd te baat.

Een vrouwtje, gist'ren, pas getrouwd,
  Heeft daar op wat gevonden;
De ſtad, die haar voor ſtaatsraad houdt,
  Vindt hare reên, vol gronden,
Die elk een, naar hij denken mag,
Bepeinst en aanneemt, op gezag.

In 't ſtille van den middernacht,
  Vertrekt eene ambasſade
Der ſchoonſte vrouwen onverwacht,
  Naar 't leger, om genade.
Zij ſmeken *Koenraad*, ſmeken zeer,
Doch dit verwerven zij, — niets meer:

Aan

Aan vrouwen ſtaat een aftogt vrij,
  Met hare beste ſchatten,
Al 't overige zullen wij
  Vernielen, of doen vatten. —
Met dit beding, keert elke vrouw
Weêr huiswaarts heen, bedrukt van rouw.

De naaste morgen haast verſcheen,
  Zie, wat 'er zal gebeuren!
De poort gaat open; — — één voor één,
  Gaan, zonder meêr te treuren,
De vrouwtjes uit, — en kijk, hoe vlug!
Elk heeft haar ventje op den rug. —

Wel een en ander hoveling
  Zocht dezen vond te ſchelden;
Doch *Koenraad* ſprak: voor allen ding,
  Moet 's Keizers woord hier gelden.
Ha! bravo! riep hij, welgemoed,
Hier, meenen het de vrouwen goed!

Hij fchonk vergifnis en banket
  Dier vrouwen ten gevalle,
Er werd gepaukt en getrompet,
  En rond gedanst met allen;
Zoo met de Bezembinderin,
Als 's burgemeesters gemalin. —

ó! Wijs mij toch, waar Wijnsberg ligt!
  Het moet een ftadje wezen,
Dat, in zijn vest, wel ingerigt,
  De braafheid had, voor dezen.
Komt me eens de lust tot trouwen aan,
Dan wil ik, daar uit vrijen gaan.

Naar het Hoogd. van *Bürger*.

DE OUDE LANDMAN AAN ZIJN' ZOON.

EENE VERTELLING.

Integer vitae scelerisque purus.
HORAT.

Eer altijd trouw en reedlijkheid,
Tot aan het koele graf
En wijk toch nooit, een' vinger breed
Van Gods geboden af. —

Dan gaat gij, als op rozenpaân,
Door 't pelgrims leven heen,
En ziet den dood gelaten aan,
En weet van geen geween.

De ploeg, die door de voren blinkt,
De sikkel wordt dan ligt,
Gij zingt dan, als gij water drinkt,
Of m' u met wijn verpligt.

Den

Den booswicht slechts is alles zwaar,
  Wat hij ook immer deê,
De duivel grijpt hem, bij zijn hair,
  En laat hem nooit met vreê. —

De zoete Mei verheugt hem niet,
  Geen bloem, noch korenveld,
Die logen, noch bedrog ontziet,
  En alles doet, om 't geld. —

De wind, in 't woud, der boomen blad
  Vervaart hem, tot zijn straf,
Hij vindt geen rust, des levens zat,
  Ook als hij ligt in 't graf.

Dan moet hij, in der geesten stond,
  Uit zijne grafplaats gaan,
Geketend, als een groote hond,
  Vaak vóor zijn huisdeur staan. —

De spinsters, met heur spinnerad,
  Vol angst dan huiswaarts vliên,
En sidd'ren, als een espenblad,
  Waar zij hem liggen zien.

En 't ganſche dorp hoort dan berigt
  Van 't grouwzaam avontuur,
En wenscht den dooden boozewicht,
  In 't diepst van 't helſche vuur. —

Onze oude Hans was, tot aan 't graf,
  Zoo'n ware hellebrand,
Hij ploegde veel zijn' nabuur af,
  En ſtal van hem zijn land. —

Nu ploegt hij, brandend, keer op keer,
  Het veld van zijn gebuur,
En meet den akker, op en neêr,
  Met ſnoeren, gloênde, in 't vuur.

Hij brandt, gelijk een ſtroobos doet,
  En volgt den rooden ploeg,
Daar 't ſist, in lichte laaijen gloed,
  Tot aan den morgen vroeg. —

De landheer, die de boeren ſchond,
  En ging op herten los,
Vliegt, 's nachts, met eenen zwarten hond,
  In 't woud, op 't ſnuivend ros.

Soms

Soms waart hij met een' knuppelſtok,
Als beer, in bang gebrom,
Of ſchettert, als een geitenbok,
In 't ganſche dorp herom. —

De priester, die op 't danſen brald',
Was fielt en woekeraar,
Staat, 's nachts, als ak'lig ſpookgeſtalt,
Om twaalf uur, voor 't altaar.

Dan bromt hij, met een dof geſchrei,
Ten kanſel, waar hij ſcheldt,
En rinkelt, in de ſakristij,
Met biecht- en offergeld. —

De jonker, die, bij ſpel en bal,
Der weeuwen goed verſlond,
Rijdt, 's nachts, naar aller geesten hal,
Op 't feest des Satans rond.

In blaauwen zwavelvlammen rok,
Stapt hij de ſlotbrug op,
Één duivel zit 'er op den bok,
Twee ſtaan 'er achter op.

Kind! oefen trouw en reed'lijkheid,
Och! doe dat, tot aan 't graf,
En wijk toch nooit een' vinger breed,
Van Gods geboden af!

Dan toeft de nazaat, waar gij slaapt,
Stort tranen, op 't gebeent',
Waar hij jasmijn en rozen raapt,
Die groeijen, op 't gesteent'.

Naar het Hoogd. van *Hölty.*

AAN

AAN MIJN' VRIEND

P. VAN GALEN,

Bij zijne bevordering tot Doctor in de Natuurlijke Wijsbegeerte.

Den 10[den] Februarij 1830.

Zie vrolijk om, mijn vriend! naar de afgelegde baan,
Geen traagheid hield u op, geen misstap deed u dwalen;
Wat ook de toekomst geev', gij staart haar rustig aan,
En zult der wijzen lof, in 't perk der eer, behalen.
De lofspraak, wel verdiend, weërgalmt in 't vroom gemoed,
Dat wetenschap en deugd houdt voor zijn hoogste Goed.

AAN MIJN' VRIEND

B. W. A. E. SLOET,

Bij zijne bevordering tot Doctor in de Regten.

Den 23sten Junij 1830.

Blijf, Vorst en volk getrouw, der vad'ren vroomheid eeren,
  Verhoog, door uwen zang, de taal, die Neêrland ſpreekt;
En zoo de wuftheid wil, ons vreemde zeden leeren,
  Toon dan, hoe bastaardij en orde en wetten breekt. —
De Hooge ſchool, mijn vriend! blijft van uw' lof gewagen,
Geluk verzelle uw' ſchreên, waar u uw' voeten dragen!

AAN MIJN' VRIEND

B. J. W E IJ L L,

Bij zijne bevordering.

Den 13den April 1832.

Blijf immer man, door eigen kracht,
Al loeit de ſtorm, in donk'ren nacht,
Geen leed doet u dan beven;
Zich zelv' genoeg is 't vroom gemoed,
Dat hoop op beter leven voedt,
Dan de aarde aan ons kan geven.

Ach! 't is geen loon, wat de aarde ons biedt,
Belooft zij veel, zij geeft het niet,
De deugd maakt zelden vrienden.
Ik zag den ed'len vaak miskend,
Van anderen voorbij gerend,
Die min, dan hij, verdienden.

Luid-

Luidruchtigheid verheft den waan,
Zij neemt den schijn vóor 't wezen aan,
Wij zien hem lof behalen,
Die zijne feilen loos verbloemt,
Op eigen deugd en kennis roemt,
En weet voor 't oog te pralen.

Ontzie hem niet, die and'ren smaadt,
In hunnen oogst, zijn sikkel slaat,
En van hun vlijt zich zegent;
Ga stil, mijn vriend! dit leven door,
Sta regt en waarheid moedig voor,
Veracht, wie trotsch bejegent.

Herinnert ge u, in later tijd,
Voor Neêrlands regt, den ed'len strijd,
Of, rustiger gezeten,
De vreugd der onbezorgde jeugd:
Dan zult gij wetenschap en deugd,
Noch *Utrecht* ooit vergeten.

AAN MIJN' VRIEND

A. G. VAN VREDENBURCH,

Bij zijne bevordering.

Den 28sten Junij 1832.

'T Is heiligschennis, * Vriend! wat regt en waarheid weert;
Wat orde stoort en rust; wat blijde welvaart keert;
En, uitgeleerd in list, het volk weet op te ruijen,
Alom de alarmtrom roert en doet de stormklok luijen;
Wat veiligheid verbant en vrede uit elk gezin,
Slechts eigen grootheid zoekt en jaagt naar vuil gewin.

Die zucht en hoovaardij is 't kwaad, dat daaglijks zondigt,
De leer der duisternis, Europa door, verkondigd,
In schijn van helder licht. — Ach! de avond is nabij,
Die banger nacht voorspelt en rouw en slavernij!

* Dissertatio: *de Sacrilegio.*

Doch,

Doch, waar die nacht ook valle en dreig' met ak'lig duister,
In Neêrland, vreest geen Vorst, — zijn volk geen' dood of kluister.
Waar orde en wet gebiedt, beeft oproer en verraad,
De Koning is daar vrij en vrij elk onderzaat!

'Dat heil, hier hoog vereerd, — aan Utrechts ſchool gehuldigd,
Leerde U, wat volksgeluk aan wijsheid is verſchuldigd.
Gezegend Nederland! dat zulke zonen voedt,
Wier deugd Euroop' beſchaamt, waar heiligſchennis woedt.

AAN MIJN' VRIEND

C. W. J. VAN BOETZELAER,

Bij zijne bevordering.

Den 30sten Junij 1832.

't Is eerlijk, *Boetzelaer!* aan wetenfchap gewijd,
Als 't Vaderland het vraagt, te volgen in den ftrijd.
Wie, naar der oud'ren aard, zijn jeugdig lijf wil wagen,
Dien voegt, den lauwerkrans, voor vlijt en trouw, te dragen.

Verheug u dan, mijn vriend! en ga zoo 't leven door,
U zegent onze fchool, zij wees u 't regte fpoor,
Toen ze u haar lesfen gaf en deugd met kennis paarde;
Gij volgt ze levenslang en kent haar kracht en waarde.

AAN

AAN MIJN' VRIEND

L. METMAN,

Bij zijne bevordering.

Den 17den October 1832.

Wel hem, die zijne jeugd
Aan wijsheid geeft en deugd,
En tijd noch vlijt onthoudt aan grondig onderzoeken,
Die, niet door waan vertraagd,
Geen' roem op kennis draagt,
Maar wetenschap vergaârt uit oude en nieuwe boeken!

Zoo zwiert, als 't welig groeit,
En zoete boekweit bloeit,
De bij, van 's morgens vroeg, tot aan de middagstralen:
Geen kelk blijft ongemoeid,
Waar geur'ge balsem vloeit,
Om voor 't verêend gezin een rijken oogst te halen.

Dit

Dit is uw beeld, mijn vriend!
Uw lof, zoo wel verdiend;
Wie vond u immer traag? naar 't hoogste goed te streven,
Dat, wigtiger dan goud,
Altijd zijn waarde houdt,
En meêr dan laûwerkrans, of eermetaal kan geven.

AAN

AAN MIJN VRIEND

J. J. HINLÓPEN,

Bij zijne bevordering.

Den 22sten October 1832.

Wat wil die donk're nacht,
Vol angst en jammerklagt,
Die thans Euroop' doet beven;
Dat Nederland belaagt,
En trapt, en fart en daagt
Ten ftrijd op dood en leven?

De wetten heerfchen niet,
Maar vrijheidsdwang gebiedt,
En volksverleiders ftoken;
De dood waart heinde en ver,
Het zwaard dreigt ginds en her,
De hel is losgebroken!

Geen

Geen trouw, geen regt, noch eer,
Geen waarheid gelden meêr,
Hoor, hoe de nijd durft ſmalen!
Bedroog ons huichlarij,
Geweld en hoovaardij
Doen meineed zegepralen!

Keert dan Euroop' weêrom,
Zal dra der Gaulen drom
Monarchen weêr verjagen;
En volk bij volk verdrukt,
Voor hen in 't ſtof gebukt,
Bij God, om hulp gaan vragen?

Vergeefs de geeſelroe!
Vergeefs roept Leipzig toe:
Ga naar Probstheida's heuvel!
Dáár werd, voor volk'ren regt,
Met bloed de ſtrijd beſlecht,
Geſtraft der Gaulen euvel!

Der volkeren gedruisch
Spookt nog, in 't druk geruisch
Van halmen en van blåren;
De dooden rijzen op,
Sint Jan ziet, van zijn' top,
Weêr de oude legerſcharen.

Ja! Waterloo moet weêr
Europa's magtig heir
Zien op zijne akkers zwieren!
Nog eens de ſtrijd hervat,
Nog eens met bloed beklad
Der helden krijgsbanieren!

Dan breekt aan 's hemels baan,
De blijde dag weêr aan,
Dan wijkt het bange duister;
Het ongediert verdwijnt,
Zoodra de zon verſchijnt,
Getooid met nieuwen luister.

Waar-

Waarheen? ô mijmering!
Wie is de fterveling,
Die 't raadsbefluit zou gisfen?
Genoeg! de Godheid waakt,
Haar tusfchenkomst genaakt,
Haar doel kan nimmer misfen.

Dat doel erkent gij, Vrind!
Die deugd en wijsheid mint.
Gij mogt den roem verwerven;
Van Oud'ren niet ontaard,
In Nederland vermaard,
Wier naam mag nimmer fterven.

Zoo moogt ge, in later tijd,
Aan wijze rust gewijd,
Op Sterkenburg gezeten,
Gedenken uwe jeugd;
Daar onbezorgde vreugd
Nooit deed uw' pligt vergeten.

AAN MIJN' VRIEND

I. DE VULLER,

Bij zijne bevordering.

Den 21sten December 1832.

Laat vrij uitheemſche praal der dwazen oog verblinden,
Verheffen 't hoogst geluk, bij Brit en Gal, te vinden,
Hij hunkere naar lof, die vreemde zeden roemt,
Van Holland ſmaad'lijk ſpreekt en nimmer 't goede noemt. —
Die bastaardij deed vaak mij 't bloed in 't aanzigt jagen,
En heimelijk de ſpijt in 't nokkend harte dragen. —
Maar Neêrland wreekt zich zelv' en zijn geſchonden eer,
Het toont, als 't voorgeſlacht, zijne oude grootheid weêr. —

Waar was een volk, als hier, wij durven 't moedig vragen,
Gereed, voor 't heilig erf, het lieve lijf te wagen?
Waar was ooit braver jeugd, zoo lijdzaam in haar lot,
Zoo ver van wuften zin, zoo trouw aan Vorst en God? — —

Zie

Zie, hoe 't Europa treft! — Het hoort, daar 't ons bewondert,
Hoe Neêrland ftout volhardt, en 't, bij de Schelde, dondert,
Hoe Frankrijk krimt van wee, dat, van Toledo's wal,
De kracht van Holland voelt, en beeft voor 't lofgefchal.
't Gaat, bij 't verachtlijkst volk, in de ingewanden wroeten,
En, fmorende in zijn bloed, voor eigen zonden boeten!

Gij deeldt in Neêrlands roem, uw moed volhardt, mijn vriend!
Geen lauwerkrans verdort, die vlijt en deugd verdient.
Mogt gij weleer den palm, in Utrechts School, behalen,
't Voegt u, dat borst en hoofd met kruis en lauwers pralen.

AAN MIJN' VRIEND

J. H. BURLAGE,

Bij zijne bevordering.

Den 13den Maart 1833.

Bald war ich Dorfschulmeisterlein,
Bald Held für sieben Dreyer;
Bald sang ich neue Melodeyn,
Zu einer alten Leyer;
Bald blies ich Horn von den Thurm,
Bald war ich Bootsmann in den Sturm,
Bald Amsterdamer Böhnhas.

SEUME.

De loffpraak geeft u niets, al is zij waar, mijn vriend!
Zij komt u eerlijk toe, door vlijt en moed verdiend.
  Uw geestig lied verheugt, zijn toon kan ons bekoren,
Wanneer het jok en ernst met wetenfchap vereênt,
Als 't met de vreugde lacht, of met de droefheid weent,
  En *Heemskerks* zoete taal en *Huygens* rijm doet hooren.

Goed-

Goedhartig, als gij zijt, help anderen in nood,
Sta regt en waarheid voor, getrouw tot in den dood;
  Bedwing u, zoo men 't vergt, u te verroekeloozen.
De man van moed en kracht, die deugd met wijsheid paart,
Veracht de bange vrees, blijft in den ſtorm bedaard,
  Maar ſchuwt den huichelaar en is de ſchrik der boozen.

AAN MIJN' VRIEND

J. P. G. VAN CASTEEL,

Bij zijne bevordering.

Den 22sten April 1833.

Uw's vaders beeld zweeft voor mijn' geest,
Als gij, was hij van hart en leest,
De deugd zag uit zijne oogen.
Blijf hem gelijk, uw leven door,
En treed hem na, in 't eigen ſpoor,
Zoo zult ge u, waar gij gaat, geluk en vreugd verhoogen.

Heil u, mijn vriend! aan 't eind der baan,
Hier lang genoeg ter ſchool gegaan,
En om den Dom gezworven;
Gedenk aan *Hooft*, waar de Arno vliet,
Groet *Taſſo*, als gij Piſa ziet,
En zeg hem, dat zijn naam is in mijn' mond beſtorven.

AAN MIJN' VRIEND

P. O. C. VORSSELMAN DE HEER,

Bij zijne bevordering.

Den 22sten April 1833.

Ga voort, op de eigen baan, zoo moedig ingetreden,
Italië ontſluite u zijne rijke ſteden,
En toon', wat Griekenland, in vroeger eeuw, bezat,
Toen 't nog alleen de wijsheid had.

Ga heen, mijn Vriend! met God; niets moet, op reis, u deren!
De Dom ziet naar u uit, als gij moogt wederkeeren.
Zeg 't d'edlen *Huygens* na, van Neêrlands vrijen grond,
Dat gij het nergens beter vondt!

Dan vieren wij een feest, zoo als wij 't meermaals vierden,
Als geestigheid en ſcherts, bij gulle bekers, zwierden.
Breng mij een' lauwertak, van Pauſilypo's kust,
Waar *Maro's* wijs gebeente rust.

AAN

AAN MIJN' VRIEND

W. C. E. DE GEER,

Bij zijne bevordering.

Den 1sten Mei 1833.

Het onweêr broeit en 't menschdom zucht
Europa ſtikt in zwavellucht,
Die eerlang ſchrikk'lijk zal ontbranden;
Wat oog dringt door die dampen heen?
Wij ſidderen voor 't bang geween,
De vrees gaat voor en wringt heur handen!

De tijd genaakt, die menſchen ſlijt,
En lijken ſtapelt, wijd' en zijd',
Te veel, om naar het graf te dragen!
De tijd genaakt, die volk bij volk
Ten ſtrijde daagt, als zwaard en dolk
Door hals en borst gaan woedend jagen.

Is

Is dat verlichting, hoog geroemd,
Die orde, regt en waarheid doemt,
Der Ouden wijsheid acht verfleten;
Wat eerbaar is, met voeten treedt,
Bedrog, verraad en logen fmeedt,
En fpot met eeden en geweten? — —

God lof! zoo is 't, in Neêrland, niet,
Geene oppermagt des volks gebiedt! —
Schoon aangeransd en fel beftreden,
Eert Neêrland nog der Vad'ren deugd,
Verheft zich, op zijn fiere jeugd,
Nog onbefmet van vreemde zeden!

Ook gij, *de Geer!* tradt moedig aan,
Getroost, voor ons ten ftrijd te gaan,
En 't leven voor ons erf te wagen;
Vereerdet ge onze School, mijn Vriend!
De lauweren zijn wel verdiend,
Gij moogt met regt, die beiden dragen.

AAN MIJN' VRIEND

C. STAR NUMAN,

Bij zijne bevordering.

Den 27sten November 1833.

Wat *Machiavel* * zegt van vorst en onderdaan,
Den zin dier harde leer toont gij ons duid'lijk aan.
Waar zijn zij, zoo als hij, in kennis wijd ervaren?
Hij zag al 't grouwzaam kwaad, dat volkeren belaagt,
Verfchalkte vorstenwaan, ter vierfchaar aangeklaagd,
En zijn vernuft wist wijs, de magt en 't regt te paren.

Florençe leerde niet; Italië, gefcheurd,
Had 's aardrijks paradijs, door eigen fchuld, verbeurd,
De wrevel mogt zich zelv' in de ingewanden wroeten.
Paleizen omgehaald, der dooden rust verftoord,
Aan 't outer, moord gepleegd, bij gruw'len ongehoord,
Moest zijn gezegend oord voor wrok en heerschzucht boeten.

De

* Dissertatio *in* NICOLAI MACHIAVELLI *opusculum* DEL PRINCIPE *inscriptum.*

De woede zwicht in 't end; zij, buiten adem, moê,
Volgt d'overweldiger en draagt zijn ijz'ren roê,
En durft niet meêr van magt, van eer, noch regt gewagen.
Zoo zag ook later eeuw den vrijheidsboom geplant,
Toen dartelheid en haat daar dansten, hand aan hand,
En 't arme volk misleid ging harde kluisters dragen!

Die leer is de onze niet! — Geen vrijheidszin bekoort,
Die vrijheid onderdrukt, geluk en vreugde ſtoort,
Daar veiligheid en rust, met welvaart, gaan verloren.
Vloek treft den onverlaat, die listig ſtookt en woelt,
Bij d'opgeruiden hoop, alleen zich zelv' bedoelt,
En loos den dolk verbergt, om dien door 't hart te boren.

Waarheen? vervoerde drift! ligt baart gij mij verdriet,
De dichter wacht geen' dank, voor zijn verbolgen lied,
En 't loon is hem genoeg, der braven lof te zingen.
Zijn lied verbreidt hun' naam, wier onvermoeide vlijt,
Aan wetenſchap en deugd, aan vorst en volk gewijd,
Hen doet, in 't perk der eer, naar ware glorie dingen.

Die lofzang komt u toe, in ftrijd, bij ftrijd, bekroond,
't Zij 't Vaderland u riep, bedrogen en gehoond,
't Zij Utrecht's School u zag, in 't fpoor van wijzen treden.
Gij volgt uw' Vader na, in Nederland, vermaard;
Zoo gij hem eens, mijn vriend! in kennis evenaart,
Moet, waar verdienste geldt, gij d'eerften rang bekleeden.

GEORGICA VAN VIRGILIUS.

1e Boek, vers 1–230.

Wat weel'ge halmen geeft, bij welk gestarnt men de aard',
Mecenas, ploegen moet, aan olmen wijngaards paart,
Wat zorg voor runders voegt, waar runders, schapen weijen
En de ondervinding leert van nijvre honigbijën:
Hiervan is mijn gezang. Gij heldre zon en maan,
Die ons het rollend jaar brengt van den hemel aan,
O Liber, Ceres, zoo door uw geschenk te voren
Chaönische eikels de aard verruild voor smaaklijk koren
En Acheloüs schaal met druiven heeft gemengd;
En gij o Faunen, goon, wien 't landvolk offers brengt
Danst zamen hand aan hand o Faunen en Dryaden,
Daar ik uw gaven zing. O hoofd der stoomnajaden
Wiens drietand de aarde sloeg toen 't snuivend paard ontstond
Neptunus; en gij vriend van bosch en vruchtb'ren grond,
Wien 't weelig Cea wijdt driehonderd witte varren,
Verlaat uw oude grot, Lyceus woud en sparren,

O

O Pan der schapen wacht; is Maenalus u waard,
Help dan Tegeër God; Minerva die aan de aard,
De olijven schonk; o knaap die 't kouter hebt gevonden,
En gij Silvanus, aan cijpressen loof verbonden:
Godinnen en o Goon die de akkers trouw behoedt,
Die zonder eenig zaad ook nieuwe vruchten voedt,
En 's hemels regen mild giet op de groene zoden.
Ook gij, onzeker nog, in welken rang der Goden,
Gij namaals zitten zult, o Caesar, of gij steên,
En de aard verzorgen wilt: de wereld u alleen
Voor magtige oorzaak houdt van weer en korenâren,
Het hoofd bekranzende met 's moeders mijrte blâren;
Of zoo ge eens God der zee, haar onbegrensd regeert,
De schipper u aanbidt, het verste Thule u eert,
En Tethys tot haar zoon u koopt voor all' de baren:
Of wilt ge uw nieuw gestarnt met trage maanden paren,
Daar, waar Erigone de schalen achter laat,
De heete schorpioen, die reeds te rugge gaat,
Laat u, meer dan behoeft, het ruim des hemels open.
Wat gij ook wezen zult; want de afgrond kan niet hopen,
Als koning u te zien, die heerschzucht kwelt u niet;
Schoon Griekenland verheft het Elijzeesch gebied,
En zich Proserpina niet stoort aan 's moeders klagen;
Begunstig nu mijn pad zoo moedig ingeslagen,

Be-

Begaan met d'akkerman, bij zijne onzek're fchreên,
Betreed met mij den weg, wen u reeds aan gebeên.

Wanneer de lente 't ijs van 't graauw gebergt doet wijken,
En voor de weste wind de rulle kluit bezwijken;
Dan trekk' mijn ftier den ploeg, diep in den grond geftuurd,
En 't kouter blinke al reeds door voren glad gefchuurd.
Dat graan zal eerst den wensch des nijvren landmans fchragen,
Dat twee maal heeft de zon, twee maal de vorst verdragen,
Waarvan de onmeetbare oogst de korenfchuur vervult.
Doch eer gij vreemden grond met ijzer fcheuren zult,
Zoek dan vooraf 't verfchil van lucht en weêr te kennen,
U aan den aard der plaats en de eigenfchap te wennen,
Wat ieder landfchap draagt, wat ieder niet behoort;
Hier komen granen, daar weer druiven beter voort,
En elders wast het ooft, en groenen ligt de weijen;
Gij ziet hoe Tmolus brengt fafraan en fpecerijen,
En Indië 't ivoor, wierook 't Sabeefche land,
De naakte Chalyber het ftaal, en Pontus ftrand
Het ftinkend bevergeil, Epirus, Elis, vosfen;
Zoo gaf natuur elk oord op akkers en in bosfchen,
Haar wet en eeuw'ge orde: als op het ledig rond
Eens door Deucalion uit fteen de mensch ontftond,

Een

Een hard geflacht. Laat dus des aardrijks vette ftreken,
Door fterke runderen al vroeg in 't voorjaar breken.
De kluit dus omgeploegd en van haar korst beroofd,
Wordt door den zomer droog en van de zon geftoofd;
Maar is een akker dor, genoeg zijn ligte voren,
Wanneer Arcturus komt aan 's hemels tranfen gloren,
Opdat geen onkruid daar de blijde vruchten deer',
Noch hier het dorre zand 't geringe vocht ontbeer'.

Laat ook om 't ander jaar gemaaide velden braken,
En 't matte land door rust tot voor'ge kracht geraken:
Of als 't geftarnte wendt, daar gele fpelt gezaaid,
Waar ramm'lend peulgewas eerst welig werd gemaaid,
Of ranke wikken eerst en wrange boonen ftonden,
Met broze ftoppelen en ruifchend loof verbonden.
Want de akker wordt verteerd waar vlas of haver groeit,
En door papaveren van Lethe's flaap befproeid.
Doch rust verligt het werk zoo maar aan dorre dreven,
't U niet verdrieten moog' genoegzaam mest te geven,
Of op 't vermagerd land te ftrooijen morfige asch:
Zoo rusten de akkers ook door ruiling van gewas,
Terwijl men niet verliest bij ongeploegde ftreken:
Ook helpt het, menigmaal dor land in brand te fteken,

Wan-

Wanneer het ligte ſtroo door 't knappend vuur verbrandt;
Het zij dat daardoor dan verborgen krachten 't land
En welig voedſel krijgt, het zij dat door 't verbranden,
Al 't kwaad uitwaasſem' en 't ſchadelijk vocht der landen:
Het zij dat de eigen gloed meer wegen open maak',
En buizen, dat het vocht de nieuwe planten raak',
Het zij hij meer verhardt en ſluit de gapende ad'ren,
Dat fijne regen hen noch vlugge zongloed nad'ren,
Of een doordringb're vorst des noordenwinds verſchroei:
Ook helpt hij veel den grond tot weligheid en bloei,
Die logge kluiten breekt met tenen egge en ſpade:
De blonde Ceres ſlaat hem van de Olijmpus gade,
En loont hem die den rug van 't opgeſcheurde veld,
Met omgekeerden ploeg weer in de breedte welt,
En dikwijls de aarde roert en dwingt den grond te dragen.
Wenscht natte zomers u en heldre winterdagen,
O landliên, welig is door winterdroogte 't graan,
En welig 't land; geen vlijt brengt zooveel Mijſië aan,
Noch doet zelfs Gargarus bewond'ren zijne dreven.
Hoe prijze ik 't, die terſtond na 't zaad den grond gegeven,
Zijn land bewerkt en ſlecht de kluiten geil van aard,
Dan derwaarts leidt een vloed; met verdre beken paart;
En als de drooge grond en 't ſtervend loof verſchroeijen,
Van 's heuvels kronkelpad het water neêr doet vloeijen,

Dat

Dat met een dof geruisch langs kleine keijen ſtort,
En de akkers rijk'lijk laaft door hitte ſchier verdord;
Of die, opdat geen top zou zware halmen drukken,
Der ſpruiten weeldrig loof door ſchapen af doet plukken,
Als 't eerst de voren dekt: of die beperkt moerasſen,
En leidt door ſlurpend zand hunne aangewonnen plasſen,
Vooral wen een rivier in 't voor- en najaar zwelt,
En wijd en zijd met ſlik bedekt het ganſche veld,
Vanwaar in laauwe dras de holle gruppels broeijen.
Doch daar bij akkerbouw zich mensch en ſtier vermoeijen,
De hongerige gans en Strijmoneſche kraan,
En bittre chicorei brengt niet min arbeid aan;
De ſchaduw hindert ook. De Vader aller dingen,
Gehengde zelf geen rust en leerde eerst ſtervelingen,
Bebouwen de aard door kunst bij zorgen en beleid,
Gedoogende in zijn rijk geen logge vadzigheid.
Men zag vóór Jupiter geen volk den grond bewerken,
Noch oorbaar was 't met ſteen de velden af te perken.
Men gaarde voor elkaâr en 't aardrijk niet geſtoord,
Bragt alles ongevergd en overvloedig voort;
Hij liet een boos venijn door vreeslijke adders garen,
Zond wolven uit op roof, verwekte onſtuim'ge baren,
Hij ſchudde van den boom den zoeten honig neer,
Verbergde 't vuur, en wijn vloeide in geen beken meer.

Op-

Opdat behoefte allengs zou nutte kunst verzinnen,
In omgeploegde voor de weel'ge halmen winnen,
Uit de ad'ren der rots verborgen vonken ſlaan.
Toen voerde de rivier eerst holle boomen aan;
De ſchipper leerde nu 't geſtarnte op te ſporen,
De zevenſtar, beerin en waar Hyaden gloren.
't Gedierte werd verſtrikt door vogellijm en net,
En rondom 't ganſche woud met honden afgezet.
De een wierp zijn zinkend wand in diepe poelen neder,
En de ander trok op zee de natte zegen weder.
Nu kliefde 't hard metaal, en de ijz'ren zaag doorſneed,
Daar vroeger ſlechts een wig geſcheurde tronken ſpleet;
Toen vond men kunsten uit. Een arbeid onbezweken,
Verwint al wat weêrſtaat en nood verhelpt gebreken.
Eerst Ceres wees met ſtaal te delven 's aardrijks ſchoot,
Toen 't heilig woud niet meer kornoelje en eikels bood,
Dodone ook weigerde voortaan den mensch te voeden;
Doch leed verzelde 't graan, daar roest begon te woeden
Verterende den halm, en kliſſen vulden 't land;
Het veldgewas verdwijnt, de distel voortgeplant
Wast op met doorn en riet, daar in bezaaide dreven
Ellendig onkruid tiert, van wilde tarwe omgeven.
Wanneer uwe eg niet trouw op akkers 't onkruid weert,
Geen ratel vogels jaagt, geen mes de ſchaduw keert

K Van

Van 't open veld, en geen gelofte ſmeekt om regen,
Dan ziet gij, ach vergeefs, bij and'ren rijken zegen,
Terwijl ge uw honger ſtilt met eikels uit het woud.
Bezien wij 't werktuig ook den landman toevertrouwd,
Die, zonder zijn gerijf, niet zaait noch vult zijn ſchuren:
Zien we eerst de ſchaar, den ploeg, gekromd en zwaar te ſturen,
En Ceres wagen die met trage rad'ren rolt,
Zijn dorschſlede en zijn eg met zwaren last gevold;
Ook 't minder akkertuig, door Celeus uitgevonden,
De horde en Bacchus wan van teenen zaamgebonden,
Dat alles zij vooraf zorgvuldig aangebragt,
Zoo gij van 't heerlijk land en roem en voorſpoed wacht.
Buig ſtaag met alle magt in bosſchen jonge twijgen,
En de olm zal vroeg den vorm van kromme ploegen krijgen;
De disſel, van dien ſtam, zij ruim acht voeten lang,
Twee ſchenkels houden 't eind van 't kouter in bedwang,
Maak 't juk van ligte linde, een ſteel uit beuken boomen,
Om achteraan den ploeg te ſturen en te toomen,
En rookend vuur verharde uw opgehangen hout.
Veel voerde ik u nog aan, van de ouden ons ontvouwd,
Indien 't u niet verdroot te kennen kleiner zaken.
Een wigtig rolblok moet den dorschvloer effen maken,
Met eigen hand bewerkt, met vaste leem gevlijd,
Dat hem geen gras doorboor' en hij niet open ſplijt';

Van

Van daar veel nadeel dat de landmàn moet bezuren:
De veldmuis maakt haar nest en onderaardſche ſchuren,
De blinde mol wroet om, waar welig onkruid tiert,
In ſcheuren kruipt de padde en ander ongediert,
De graanworm ſtapelt op, de mier, door vrees gedreven,
Gaart voor den ouderdom om zorgeloos te leven.
Let op den notenboom: als hij veel bloeſem geeft,
Zijn geur'ge takken buigt, meer vrucht dan blad'ren heeft,
Zoo volgt een rijk gewas van overvloedig koren,
En u is, bij veel zweets, een heerlijke oogst beſchoren;
Doch geeft hij digte ſchaäuw van zijn ontloken blaân,
Dan zult gij ook vergeefs op looze halmen ſlaan.
Ik zag de landliên veel vooraf de zaden helpen,
Met zwarte olijven ſchuim en ſteenzout overſtelpen,
Waardoor men zwaarder vrucht in holle peulen kweekt,
En over weinig vuurs haar haastelijk doorweekt;
'k Zag uitgelezen zaad, door vlijt veredeld, garen,
Dat echter ras verliep, las men niet alle jaren,
Het eêlſte uit met de hand. Zoo is het lot der aard,
Dat alles weêr vervalt, verandert en ontaardt;
Gelijk hij, die zijn boot moet tegen ſtroom oproeijen,
Wanneer zijn arm verpoost, de riemen hem vermoeijen,
Terug drijft met den ſtroom, in zijne vaart geſtoord.
Maar let ook op den tijd wanneer Arcturus gloort,

Wen

Wen 't bokgeſtarnt verſchijnt, de held're ſlang komt lichten,
Als die naar huis hun koers op Pontus golven rigten,
En door Abydos engte, in visch en oesters rijk.
Wanneer de weegſchaal maakt den dag en nacht gelijk,
En effen ſchaâuw en licht aan 't halfrond zijn gegeven,
Drijft mannen dan den ſtier: zaait garst in uwe dreven,
Eer nog de regen komt van 's winters barren ſtond;
Dekt Ceres mankop ook en vlaszaad in den grond;
En dan met ploegen vroeg op akkers aangevangen,
Zoo lang 't de droogte duldt, zoo lang de wolken hangen.
Zaait boonen en ſtrooit gierst, wanneer de lente naakt,
En Meder klaver ook, in voren los gemaakt;
Zoo dra de witte ſtier het jaar aan 's hemels tranſen,
Met gouden hoorns ontſluit en, voor zijn heller glanzen,
De hondſtar onder gaat. Maar bouwt gij tarwe graan,
En legt ge alleen den grond voor zware halmen aan,
Laat dan de zevenſtar eerst uit uw oog verdwijnen,
En Gnoſus vonkelkroon niet meer voor u verſchijnen,
Eer gij 't verſchuldigd zaad den akker toevertrouwt,
En op den ſtuggen grond uw hoop van oogſten bouwt.
De landliên plegen veel, eer Maja daalt, te zaaijen,
Maar de oogst mislukte en deed hen looze halmen maaijen.
Doch zoo gij wikken zaait, of ſlechts faſelen teelt,
't Peluſisch linzenloof in uwe zorgen deelt,
Boötes ondergang geeft u geen duister teeken.

Wij laten hier volgen de lijst der drukfouten, die wij hebben opgemerkt:

Bladz. 11 reg. 5		*metenloos*	lees *meteloos.*
— 48 — 4		*de stroomen moedwil*	— *der stroomen moedwil.*
— 48 — 14		*zeën*	— *zeeën.*
— 70 — 7		*verwensehte*	— *verwenschte.*
— 104 — 7	v. o.	*vreijen*	— *vrijen.*
— 139 — 2	v. o.	*weelig*	— *welig.*
— 143 — 11		*tenen*	— *teenen.*

Op bladz. 100 is, bij de *opregtheid van de stad Haarlem* vergeten te zetten *ex tempore, aan een gastmaal, bij de viering van het feest der drukkunst-uitvinding.*

Even zoo is op bladz. 132 en 133 de melding vergeten der reize naar Italie, die de Heeren *van Casteel* en *de Heer*, na hunne bevordering gezamenlijk aanvingen.

